

LỤC TỈNH TÂN VĂN

Một Tuần Đăng Báo

Ngày thứ Năm

陸省新新聞

IMP. TYPOGRAPH. F. M. SCHNEIDER SAIGON

NĂM THỨ TƯ

JEUDI 24 NOVEMBRE 1910

SỐ 148

NGÀY 23 THÁNG 10, NĂM CANH-TUẤT

Ai muốn mua như
trình thì gởi thơ và
bạc phải đến như vậy
LỤC TỈNH TÂN VĂN
SAIGON

MỤC LỤC

- 1 — Giá lúa, giá bạc, giá hàng hóa.
- 2 — Lâm nghiệp phải học.
- 3 — Dinh dưỡng toàn chi.
- 4 — Bón hạt thời sự.
- 5 — Hường truyền.
- 6 — Nam kỹ nông vụ.
- 7 — Ngoại sử truyện.
- 8 — Bác học.
- 9 — Loài vật.
- 10 — Sự xuất tân kỳ.
- 11 — Tập vụ.
- 12 — Nhân đăm.
- 13 — Thái.
- 14 — Những điều nên biết.
- 15 — Thơ tin văn lai.

GIÁ BÁN NHƯ TRÌNH

Mua mướn 12 Tháng	3 \$ 00
0	3 \$ 00
Mua chieu 12 Tháng	3 \$ 00
0	5 \$ 00
Không Bán 3 Tháng	

GIÁ BÁN LẺ
TỰ SỐ 010

Quán

BÁN TẠI NHÀ BÁN SÁCH FRANCO-ANNAMITE

SÁCH CỦA HỘI BIBLIOTHÈQUE DE VULGARISATION

ĐẠI-PHÁP CÔNG THẦN của LÊ-VĂN-THOM, soạn. Một bản, in-8°, 172 trang, có hình nhiều và khéo; in tại PARIS nhà ARMAND COLIN 1909. — Giá: . . . . . 2 fr. 50.

Quyển này đã đăng **BẢN QUỐC HỌC HIỆU HỘI ĐỒNG ĐOÀN NẠP**, chẳng những là để cho con trẻ trong các trường học mà thôi, mà lại cũng nên mua để nhà mà xem. Ta nên tặng khen người soạn sách này vì biết dùng lối nhân mà lược lại đặt bày một bản hữu ích để trưng cho con nhà Annam rõ tích rằng những đấng gan đảm cùng những người thông thiên đạt lộ làm cho khắp cả hoàng cầu dựng tấn bộ trong đạo tri cách văn vật, là những người Pháp-quốc. Bởi những đấng ấy khẩn khẩn chuyên lo nghề học, chẳng quản công danh, khiếm nhường thủ tánh, nên chẳng dám gọi mình là thần, là thánh; như sách theo Trung-quốc, thì ắt đã vào bực thành hiền. Dầu vậy những đấng ấy nâng nân tận tâm kiệt lực, một lo tâm phương liệu kế làm cho Đại-pháp đăng trở nên một nước đại ơn cho khắp cả Địa cầu. Người Annam ta nên lấy làm hữu phước, vì đăng nhà nước Langsa điều đặc, bảo hộ mở mang tri hóa như thế.

SÁCH CỦA HỌC HIỆU TÀNG THƠ' SỞ

TIÊU HỌC

NAM VIỆT SỬ KÝ, MÔNG HỌC ĐỘC BỔN của MAYBON là Đông dương học quán, hán tự giáo sư và HENRI RUSSIER, văn khoa tấn sĩ, giám đốc trường Nam-kỳ, soạn và NGUYỄN-VĂN-MAI, giáo thụ trường Bồn quốc điển lịch quốc âm. Một bản, in-8°, 108 trang, in tại Sài Gòn nhà F.-H. SCHNEIDER 1910. — Giá: . . . . . 0 \$ 60.

Quyển này cũng như quyển Đại-pháp công thần đã đăng **BẢN QUỐC HỌC HIỆU HỘI ĐỒNG ĐOÀN NẠP** để dùng trong các nhà trường học Annam. Sách này làm ra trước là để cho các trò học, sau là giúp mấy thầy do theo mà dạy cho rõ ràng, cho dễ hiểu, vì từ xưa đến nay ít người vốn tường lãm sử ký Annam, còn bực thiếu niên, học trò các trường thì chưa từng thông tới. Sách này tuy soạn ra vẫn tắc nhưng mà các sự tích nước Nam, cùng các đầu đại khái trong sử không bỏ sót chỗ nào. Nên xem NAM VIỆT SỬ KÝ này thì ta rõ biết những đấng tiên sanh ta có nhiều người chẳng nề công lao làm cho nước Nam ta dựng nên danh như thế, mà đám lòng kính chuộng. Mấy ông đất sách này đã ra công lựa lọc mà gồm tấc các tích xưa cho đăng làm ra một bản rõ ràng dễ hiểu hầu cho kẻ nghèo người giàu cũng đều mua được mà xem cho thuộc truyện sử nước mình. Tới nay cũng đã có sử ký nước Nam soạn ra nhiều bản, song bởi mất tiền hay là đặt cách cao kỳ nên làm cho nhiều người không trông xem được. Bởi vậy có nhiều người không rõ sự tích nước mình cho đến đời này nhiều truyện sử tàu mà làm sử nước mình.

THỨ HỌC

LEÇONS ÉLÉMENTAIRES de GÉOGRAPHIE — (DỰ ĐỒ THUẬT LƯỢC,) bằng chữ Langsa cho học trò các trường thứ học.

QUYỂN NHỨT: TỈNH GIA-ĐỊNH, của HENRI RUSSIER là văn khoa tấn sĩ, Nam-kỳ học trường giám đốc, soạn; in tại Sài Gòn, nhà F.-H. SCHNEIDER 1910. Một quyển, in-8°, 17 trang, có bốn địa đồ tỉnh Gia-định và hai trương tự vị giải nghĩa mấy tiếng mất. — Giá: 0 \$ 35.

QUYỂN NHÌ: LA COCHINCHINE (XỨ NAM-KỲ), của HENRI RUSSIER, soạn; in tại Sài Gòn, nhà F.-H. SCHNEIDER 1910. Một quyển, in-8°, 16 trang, có bốn bản đồ xứ Nam-kỳ và hai trương tự vị giải mấy tiếng mất. — Giá: . . . . . 0 \$ 35.

QUYỂN BA: INDOCHINE FRANÇAISE (CỐI ĐÔNG-DƯƠNG) cũng của HENRI RUSSIER, soạn; in tại Sài Gòn nhà F.-H. SCHNEIDER 1910. Một quyển, in-8°, 40 trang, có bốn bản đồ cối Đông dương và hai trương tự vị giải nghĩa mấy tiếng mất. — Giá: . . . . . 0 \$ 50.

Lần lần hội Học hiệu tàng thơ và hội Bibliothèque de vulgarisation sẽ dọn thêm, riêng từ tình trong cả và cối Đông-dương cũng sẽ diễn dịch ra chữ quốc-ngữ cho hết thấy con nhà Annam thông dụng được.

In gần rồi quyển ĐỊA DƯ MÔNG HỌC để dùng trong các nhà trường làng và trường tỉnh của ông RUSSIER và NGUYỄN-VĂN-MAI, soạn.

« NHÀ BÁN SÁCH — NHÀ IN — NHÀ BÁN GIẤY »

FRANCO-ANNAMITE

Của Ông F.-H. SCHNEIDER

ở một bên nhà hát tày
và đường KRANTZ ngang GARE xe lửa MỸTHO

IN ĐỦ CÁCH

NEW
TYPOGRAPHIE
LITHOGRAPHIE
PHOTODUPLICATION
STEREOTYPAGE

ĐANG IN LẠI
SÁCH TỰ VI
Của Ông
P.-J.-B.
Trương
Vinh
Kỳ

DICTIONNAIRES

Tại Nhà hàng này có đủ sách của nhà bán sách Larousse và Armand Collin tại Paris gửi qua. ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽

Có đủ các thứ TỰ VI chữ Langsa có hình như Larousse, Armand Collin, Larive Fleury, Gazier. Des connaissances pratiques: Để dạy cho biết rõ những điều cần biết ở đời và trong Bà Nghệ. * * * * *

Des sciences usuelles: Dạy cho thạo biết những điều đại cái

Des Ecrivains et des littératures. * * * * *

Để chỉ cho biết mấy ông thi nhơn và sự văn học các nơi. ▽ ▽

Des Opéras: Các tuồng hát và ca nhạc. * * * * *

De Médecine: Về tật bệnh và cách điều trị. ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽

De droit usuel: Về luật pháp cần dùng. Etc. Và nhiều thứ khác nữa. * * * * *

MỤC
GIẤY
NGỒI VIẾT
Dũ Màu * Dũ
Sắc * Dũ Kiểu

PHÂN

Lời rao cho ai này dạng hay:

“HÀNG RƯỢU MÁY LANGSA”

ở tại Bình-tây Chợ lớn

Có bán thứ phân để trồng thuốc hút,
hay là cây chi khác

Giá bán là: 2\$50 một trăm cân kilo
(100) hay là: 1\$50 một tạ.

Phân này thè dạng bánh
dầu và phân gòn.

白 價 次 茹 函
晃 半 糞 醞 勞
壽 晃 底 糟 朱
尼 全 桶 即 朱
世 銅 榮 換
邛 鈕 叢 叻 埃
邛 創 叻 叻 仍
油 灸 晃 在 邛
油 豕 晃 平 邛
邛 豕 晃 西 隔
晃 豕 晃 斤 叻 叻
豕 豕 晃 叻 固
豕 豕 晃 豕 半

SÁ
LANG
lại r
bản
chư
(nh)
vào
F.-H
và g
mỗi
No
trò g
20
Octo
T
Tôi tên
ở tại
phải bỏ câu
người chịu
Tôi gửi th
kết lời thán
Xin để t
E. H. NTZ S

SÁCH TỰ VỊ TIẾNG LANGSA - ANNAM CÓ HÌNH

DICTIONNAIRE FRANÇAIS-ANNAMITE ILLUSTRÉ

Của **ÔNG PÉTRUS TRƯƠNG-VĨNH-KÝ** soạn

Đầu năm tới, từ 1er Janvier 1911 tới Tết Annam (năm Tân-hợi) quyền tự vị tiếng LANGSA - ANNAM của quan **ĐỐC TRƯƠNG-VĨNH-KÝ** soạn, in lại sẽ hườn thành. Quyền này in lại rất khéo lắm; chẳng những là chữ rõ bản mới, mà lại có thêm nhiều hình, nhiều bản vẽ làm cho dễ hiểu dễ xem.

Giá bán định như sau này, xin chú qui vị khán quan tương lãm.

I. - Chú qui vị nào đã mua tờ **LỤC TÌNH TÂN VĂN** mà mua lại một năm nữa hay là chưa mua mà muốn mua trọn một năm thì **Bản Quyền** tương tình cố cấp sẽ giảm cho 25% (nhũ thập ngũ phần chi bả). Vậy giá mỗi quyền là..... **4 \$ 50.**

Song muốn cho đăng giảm giá như vậy thì khi gọi bạc mua nhưy trình, phải ký tên vào **TỜ GIAO KẾT CHỊU MUA TỰ VỊ** in nơi sau đây mà gửi tới **NHÀ BÁN SÁCH F.-H. SCHNEIDER** và cũng gửi luôn số bạc y theo trong **NOTE** sau này.

II. - Như ai không mua tờ **LỤC TÌNH TÂN VĂN** mà ký tên vào **TỜ GIAO KẾT CHỊU MUA TỰ VỊ** và gửi tới, cũng gửi bạc theo luôn thì sẽ được giảm 15% (thập ngũ phần chi bả). Thì giá mỗi quyền còn (xin xem **NOTE** sau đây thì rõ)..... **5 \$ 10.**

III. - Còn đợi sách in rồi mà mua thì giá mỗi cuốn là..... **6 \$ 00.**
Xin chú qui vị xem nơi sau đây các trường mẫu tự vị này.

Nota. - 1° Khi gọi tờ **GIAO KẾT CHỊU** phải gửi lên 1 \$ 00; tới tháng **Octobre** phải gửi lên 1 \$ 00 nữa thì khi tự vị in rồi gửi tới cho mình, thì có nhà thơ giấy thép cho, đời 2 \$ 50 nữa.
2° Còn về chú vị nào không mua tờ **Lục-tình-tân-văn** thì khi gọi tờ **GIAO KẾT CHỊU** phải gửi theo 1 \$ 00, tới tháng **Octobre** gửi 1 \$ 00 nữa còn 3 \$ 10 thì khi tự vị in rồi gửi tới cho mình, thì có nhà thơ giấy thép cho đời 5 \$ 10.

TỜ GIAO KẾT CHỊU MUA DICTIONNAIRE FRANÇAIS-ANNAMITE

Của **ÔNG PÉTRUS TRƯƠNG-VĨNH-KÝ** soạn.

Tôi, tên là _____ tước nghề: _____
ở tại _____ có mua một năm tờ **LỤC TÌNH TÂN VĂN**. (Như không có mua nhưy trình thì phải bỏ câu trên đây) xin **M. F.-H. SCHNEIDER** là chủ nhà bán sách **FRANCO-ANNAMITE** đem tên tôi vào sổ những người chịu mua quyền tự vị Langsa - Annam của ông Trương-vĩnh-Ký soạn, mời in lại.
Tôi gửi theo đây một cái **mandat** số bạc là một đồng y theo lời rao **Bản quyền** tờ **LỤC TÌNH TÂN VĂN** và tôi giao kết tới tháng **Octobre** sẽ gửi lên một đồng nữa, còn dư lại _____ khi dạng tự vị rồi, nhà thơ đời tôi sẽ trả.

Làm tại _____, ngày _____ 1910.

Chữ ký tên: _____

Xin để tên họ, chỗ ở, số bạc mình gửi và ký tên rồi gửi tới nhà bán sách **FRANCO-ANNAMITE** đường **CATINAT** và đường **FR. NTZ** Sài Gòn cho người ta đem vào sổ.

PHONG-HÓA TRÍCH
 KỶ 60 trong, bốn cát, trong
 các nhà bán sách lớn; bán si
 tại nhà Nguyễn-ngọc-Lân
 Vũng-liêm.

Trong chư vị khán quan có vira ý sách
 chi trong bản catalogue NHÀ BÁN SÁCH
 LAROUSSE thì xin do nơi NHÀ BÁN SÁCH

FRANCO-ANNAMITE

thì người ta sẽ gởi những sách chư vị
 muốn mua cho; giá y theo bên Đại-Pháp
 không tăng chút nào. (trừ ra tiền gởi mã
 thớt)

TẠI NHÀ BÁN SÁCH
FRANCO-ANNAMITE

F.-H. SCHNEIDER

CÓ BÁN SÁCH MẸO TIẾNG LANGSA

của Ông LARIVE và FLEURY soạn

Đức Cha L. MOSSARD đã diễn dịch ra chữ Quốc-ngữ

GIÁ..... 1 fr. 60

Danh tiếng Ông LARIVE và FLEURY về
 việc đặt sách vở, ai ai cũng đều biết. Và châu
 thành Paris chấm thứ sách mẹo này thì là
 đều tiện lắm và bởi chưng sách ấy vừa trí và
 có ích cho kẻ mới học vỡ lòng.

Người dịch sách mẹo này ra chữ Quốc-ngữ
 là Đức Cha MOSSARD, Giám mục đương kim
 Địa phận Sài Gòn. Thuở người còn làm bề
 trên coi trường Taberd, người đã làm thứ
 sách ấy cho học trò của người học, và hề ai
 coi tới sách ấy từ bấy lâu nay thì đều nói
 rằng là sách có ích, ai muốn học tiếng Lang-
 sa vỡ lòng thì trước hết phải học mẹo này.
 Có phụ thêm hai mươi bốn trang tự điển,
 gộp những tiếng cần dùng chữ Langsa trước
 rồi giải nghĩa ra tiếng Annam kể theo một
 bên.

Đức Cha MOSSARD từng thạo việc giáo
 huấn tiếng Langsa, nên cách đặt bài vở cho
 người Annam học thì đầu rành đó.

Tại nhà bán sách **FRANCO-ANNAMITE** có bán đủ các thứ sách nhà **LAROUSSE** và **ARMAND-COLIN**

HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU

DENIS FRÈRES

LẬP RA TỪ NĂM 1862 NHÀ NGÀNH TẠI

HÀIPHÔNG

BORDEAUX

SÀI GÒN

HÀ NỘI

Hàng Denis Frères trừ dầu thơm
 hiệu: « Royal Japonais » là thứ tốt hào
 hạng và thơm diệu hơn các thứ dầu, hiệu đề
 vương Nhựt-bồn.

Hãy xức tóc bằng dầu hiệu « Huile-Flora » là thứ tốt
 hơn hết và dầu thơm vô hạng.

Hàng này có bán đủ thứ rượu tốt xin kê sau này:

Rượu chác trắng và chác đỏ trong thùng và chiếc ra ve.

Rượu Champagnes V^o Cliquot.

» Ponsardin.

» Duc de Montebello.

» Roederer.

» Moët et Chandon.

Rượu Tisane de Champagnes supérieur B. et R. Perrier

Rượu Tisane extra: Marquis de Bergey.

Hàng này cũng có bán thuốc gói và thuốc vắn rồi hiệu
Le Globe và giấy hút thuốc kêu là « Nil » có thứ rượu
 kêu là: **Cognac Dejean**, **Rhum Jaikaud**.

Liqueurs và cognacs Marie Brizard và Roger.

Bière Gruber và **Bière Loraine**. Rượu **Madère**
Malaga và **Muscat de Frontignan Rivoire**.

Có bán máy viết hiệu **Remington** và các thứ đồ
 phụ tùng.

Cũng có trừ các thứ hộp quẹt **Đông-Dương**, và người
Bến Thủy, gần **Annam** và ông quẹt **Hà Nội (Tonkin)** nữa.

Ai muốn hỏi giá thì viết thư như vậy:

MAISON DENIS FRÈRES, SAIGON

ĐƯỜNG CHANH

MỚI

Mới đem
 hiệu Pathé;
 Gi

CUỐI T
 Odéon nói t
 Một cái bán
 A

trần
 có, c
 OLL
 con
 và l
 NHÀ NÀY THIẾT
 LÀ

HÀNG MESSNER

ĐƯỜNG CHARNER MÓN BÀI SỐ 50-52-54 VÀ ĐƯỜNG D'ORMAY MÓN BÀI SỐ 67-69 SAIGON

MỚI CÓ CAO BACH MỚI CÓ

Mới đem lại 72 thứ bán hát kim bằng ngọc-bích, (Saphir) hiệu Pathé; những bản này thuở nay chưa ai có.
Giá mỗi bản . . . . . 2\$25.

Xin hỏi cuốn mục lục (Catalogue).

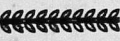
CUỐI THÁNG NÀY lại có bán chạy kim hiệu Lyre phone và Odéon nói tiếng Annam và Cao-man rất rõ ràng mà chắc lăm. Một cái bán chạy kim chừng ba bốn trăm lần chẳng hề hấn chi cả. Ai muốn mua hãy hỏi cuốn tổng mục lục (Catalogue complet).

CHO MUỐN

REYNOLD MONIER làm nghề thợ bạc

TẠI ĐƯỜNG CATINAT MÓN BÀI SỐ 110-112 SAIGON

NHÀ NÀY THIẾT

Bán hột thủy xoàn lớn nhỏ đủ thứ, nhưt hạng và giá rẻ lăm. Bán đồ trang bằg vàng thật cao; đủ các kiểu thật khéo. Bán đồng hồ, vàng có, bạc có, nickel có, đủ các kiểu và các hiệu như OMEGA, ZENITE, VAN VAN. Bán máy viết chữ hiệu OLLIVER. Dây chiến đồng hồ, bạc vàng dùng trong 15 năm không phai. Có khẩu con đầu bằng đồng, bằng caoutchouc hay là trên nhân đeo tay. Có máy xi vàng xi bạc và lau chùi muốn nà. Sửa các thứ máy: máy may, máy viết, máy nói, máy đèn và các thứ súng, van van Như trong lục châu chư qui vị muốn đặt làm đồ như trang bằg hột xoàn hoặc làm cà rá, bóng tai cùng các vật khác bằng vàng 18 carats thì tôi sẵn mà làm cho vừa bụng chư qui vị.

LÀ CHẮC CHẴN HẸN HÒI . NÈN TIN CẬY

**SÁCH TỰ VI
DICTIONNAIRE
ENCYCLOPÉDIQUE ILLUSTRÉ
ARMAND COLIN**

Một bản in bằng giấy couronne (in 4) (xếp tư) — cỡ sách 19cm x 24cm — 1030 trang — 85,00/ tiếng — 2.500 điều giải encyclopédique các phép tri cách thiên thông — 4.500 hình — 25 bản tranh họa đủ điều nhà cửa, y phục, và đồ khí dụng các xứ và các đời (style) — 100 bức tranh — 4 bức ngoại văn sách có dậm đủ màu sắc — 300 chon dung những đấng vĩ nhân — 300 bản đồ địa dư, và các thả h thi.

Giá mỗi quyển đóng bì vải màu đỏ hay là màu vàng, in dấu riêng Ruty . . . . . 10 fr.

Bìa da chê, lưng vải . . . . . 14 fr.

BÁN TẠI NHÀ BÁN SÁCH

FRANCO-ANNAMITE

Saigon, Đường Catinat và đường Krantz

RES
NGÀNH TẠI
HÀIPHÔNG
BORDEAUX
SAIGON
HANOI

là thứ tốt
au này:
và chiếc ra ve.

R. Perrier
y.
vân rồi hiệu
cổ thứ rượu
d.
Roger.
rượu Madère
bire.
à các thứ đồ
ng, và ngoại
(Tonkin) ngra.

GON

ARMAND-COLIN

LIBRAIRIE ARMAND COLIN
RUE DE MEZIERES, 5, PARIS

BIBLIOTHEQUE

**DICTIONNAIRES
MANUELS ILLUSTRES**

Chaque volume in-18 jésus, avec de nombreuses gravures, relié toile, tranches rouges.. 6 fr.

Dictionnaire d'Agriculture, par DANIEL ZOLLA, professeur à l'École nationale d'agriculture de Grignon, avec la collaboration de J. TRIBON-DEAU, CH. JULLIEN et CARRE, professeurs d'Agriculture.

Dictionnaire de Géographie, par A. DEMANGEON, docteur ès lettres, professeur adjoint à l'Université de Lille, avec la collaboration de J. BLAYAC, Is. GALLAUD, J. SION A. VACHER.

Dictionnaire des Connaissances Pratiques, par E. BOUANT, professeur agrégé au lycée Charlemagne (5e Edition).

Dictionnaire des Sciences Usuelles, par E. BOUANT, (7e Edition).

Dictionnaire des Idées suggérées par les Mots, contenant tous les mots de la langue française groupés d'après le sens, par PAUL ROUAIX, professeur au lycée Henri IV. (4e Edition).

Dictionnaire des Ecrivains et des Littératures, par FRÉDÉRIC LOLIEE, avec la collaboration de CH. GIDEL, (2e Edition).

DICTIONNAIRES DIVERS

**DICTIONNAIRE
ENCYCLOPÉDIQUE ILLUSTRE
ARMAND COLIN**

1.030 pages — 85.000 mots — 250.000 lignes
2.500 articles encyclopédiques — 800 cartes et plans —
4.500 gravures — 26 planches de style
100 tableaux et graphiques, etc.

Un volume in-4° (19e larg. x 24^e haut. x 6^e 1/2 épais),
relié toile rouge ou orange, fers spéciaux d'après
RURY..... 45
Relié demi-chagrin, plats toile..... 14

Dictionnaire illustré, par A. GAZIER, professeur adjoint à l'Université de Paris (Nouvelle Edition refondue, format agrandi). Un vol. in-8° écu, 41.000 mots, 1.200 articles encyclopédiques, 800 gravures, cart..... 2 60
Relié toile rouge, tranches rouges..... 3 30

Mots dérivés du Latin et du Grec (Le Vocabulaire français), par I. CARRE, inspecteur général honoraire de l'Instruction publique (Edition complète) Un vol. in-18 jésus, de 600 pages, broché..... 4 25
Relié toile, tranches rouges..... 5 50

Le Vocabulaire philosophique, par EDMOND GOBILOT, professeur à la Faculté des lettres de Lyon. Un vol. in-18 de 490 pages, relié toile, tranches rouges..... 5

Vocabulaire manuel d'Economie politique, par A. NEYMARCK, in-18, tranches rouges. 5

Le Praticien de Maires (Droit civil et Droit fiscal), par P. BEGIS, receveur des actes, avais et successions à Sens. Un vol. in-18, de 500 pages, relié toile, tranches rouges..... 5

NĂM THỨ TƯ, SỐ 148

LỤC TÌNH TÂN VĂN

GIÁ BÁN NHỰT TRÌNH
 Mua mặc 12 tháng. 5 \$ 00
 — 6 tháng. 3 00
 Mua chịu 12 tháng. 8 00
 — 6 tháng. 5 00
 Không bán 3 tháng.

聞新省六

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Giá bán lẻ từ số: 0 \$ 10

Ai muốn mua nhựt trình thì gửi thơ và bạc, phải đề như vậy: Lục-tình-tân-văn Saigon.

Chủ-nhơn: F. H. SCHNEIDER

Chủ-bút: LƯƠNG-KHẮC-NINH

GIA TIỀN IN NHỮNG LỜI RAO VÀ YẾT THỊ TRONG NHỰT TRÌNH LỤC TÌNH TÂN VĂN

MẤY TRƯỞNG	MẤY HÀNG ĐỌC	IN MỘT LẦN GIÁ	IN 2 LẦN GIÁ MỖI LẦN	IN 3 LẦN GIÁ MỖI LẦN	IN 4 LẦN GIÁ MỖI LẦN	IN 2 THÁNG GIÁ MỖI THÁNG	IN 3 THÁNG GIÁ MỖI THÁNG	IN 6 THÁNG GIÁ MỖI THÁNG
Một trường	3 hàng dọc	20 \$ 00	15 \$ 00	12 \$ 35	42 \$ 00	30 \$ 00	25 \$ 00	20 \$ 00
2/3	2	15 00	11 25	9 25	31 50	22 50	18 75	15 00
Nửa	1 hàng 1/2	12 00	9 00	7 40	25 20	18 00	15 00	12 00
1/3	1	8 00	6 00	4 95	16 80	12 00	10 00	8 00
1/6	1/2	5 00	3 75	3 10	10 50	7 50	6 25	5 00
1/12	1/4 (6 phân)	3 00	2 25	1 85	6 30	4 50	3 75	3 00
1/24	1/8	2 00	1 50	1 25	4 20	3 00	2 50	2 00
1 phân	3 hàng chữ	1 00	0 75	0 62	2 10	1 50	1 25	1 00
1 hàng chữ	"	0 50	0 40	0 30	1 05	0 70	0 65	0 50

Xin coi qua trường 2, giá và cách thế trả tiền mua nhựt trình.

MỤC LỤC

- 1 — Giá lúa, giá bạc, giá hàng hóa.
- 2 — Làm người phải học.
- 3 — Dinh hườn toàn chi.
- 4 — Bồn-hạt thời sự.
- 5 — Hướng truyền.
- 6 — Nam kỳ nông vụ.
- 7 — Ngoại sử truyện.
- 8 — Bác học.
- 9 — Loài vật.
- 10 — Sơu xuất tân kỳ.
- 11 — Tạp vụ.
- 12 — Nhân đàm.
- 13 — Thai.
- 14 — Những điều nên biết.
- 15 — Thơ tin vãng lai.

GIÁ VÀ CÁCH THỂ TRẢ TIỀN MUA NHỰT TRÌNH

— 1 năm trả 4 kỳ 3 tháng, (mà kỳ đầu nghĩa là 2 \$ 00 phải gửi theo tờ chịu mua nhựt trình).....	8 \$ 00
— 1 năm trả tiền mặt (nghĩa là khi gửi tờ chịu mua nhựt trình gửi luôn bạc theo).....	5 00
— 6 tháng trả 2 kỳ 3 tháng (mà kỳ đầu 2 \$ 50 phải gửi theo tờ chịu mua nhựt trình).....	5 00
— 6 tháng mua mặt (nghĩa là khi gửi tờ chịu mua phải gửi bạc theo).....	3 00

Không bán 3 tháng.

Mandat và tờ chịu mua nhựt trình phải đề: **M. le Directeur du Lục-tính-tân-văn, 7 Boulevard Norodom Sàigòn.**

Giá lúa

Lúa chờ tới nhà máy mỗi tạ 68 kilos
giá từ 2 đồng 75 cho tới 2 đồng 65 tùy thứ
lúa.

Giá bạc

Hạng Đông-dương.....	2 quan 36
» Hồng-kong-Shanghai ..	2 « 36
Khô Nhà-nước.....	2 « 36

GIÁ BÁN HÀNG HÓA NAM-KỲ

Cây dầu, vên-vên, huỳnh.....	Bán nhiều, 1 thước chuoân. 24 \$ 00	Bông vải lật rồi, 60 kilos 400 grammes.....	49 \$ 00
	Bán ít..... 30 00	Bông vải chưa lật, 63 kilos 420 grammes.....	10 00
	Nguyên súc..... 14 00	Bông vải nhà máy.....	39 00
Cây sao.....	Bán nhiều..... 55 00	Tôm khô, Hạng nhứt, 64 kilos, từ 40 \$ đến	46 00
	Bán ít..... 65 00	lột vỏ, Hạng nhì, 68 kilos, từ 25 \$ đến	35 00
	Nguyên súc..... 32 00	Tôm khô để vỏ, 60 kilos.....	từ 30 đến 35 00
Củ chum một thước.....	1 80	Vàng nhựa (dạng) Hạng nhứt, 60 kilos 400...	125 00
Gạch thường (một muôn).....	85 00	hoàng)..... Hạng nhì, id.	100 00
Gạch làm bằng cement.....	Gạch đất hạng nhứt, 100... 9 50	Cánh kiến, 60 kilos.....	từ 52 \$ đến 55 00
	Gạch đất hạng nhì, 100... 3 50	Bậu phụng, 60 kilos.....	6 40
	Gạch ống, (một trăm)..... 9 50	Hột sen, 68 kilos.....	9 80
Ngói móc, (một muôn).....	75 00	Mỡ cá, 68 kilos.....	14 00
Ngói âm dương, (một muôn).....	55 00	Mỡ heo, 60 kilos 400 grammes.....	22 00
Bạch đầu khâu... Hạng nhứt và hạng nhì		Dầu phộng, 68 kilos.....	40 00
	tạ 60 kilos... từ 125 \$ đến 200 00	Dầu dừa, 68 kilos.....	18 00
Bạch đầu khâu rừng.....	40 00	Hàng bông, đậu... Nam-vang, 60 kilos 400...	4 50
Sáp, một tạ.....	từ 70 \$ đến 85 00	Nam-kỳ 60 kilos 400.....	2 50
Caoutchouc (mủ) Trung-Kỳ, mỗi tạ 60 kilos	170 00	Cau, 60 kilos 400.....	4 00
cây làm da thung) Lào.....	140 00	Xương voi, 68 kilos.....	25 00
Vôi, mỗi tạ 60 kilos 400 grammes.....	0 95	Ngà voi, 60 kilos 400.....	700 00
Sừng trâu, mỗi tạ 68 kilos.....	từ 24 \$ đến 29 00	Bắp Nam-kỳ, 100 kilos.....	5 00
Sừng bò, id.....	17 00	Bắp Bắc-kỳ, id.....	5 20
Sừng nai, id.....	34 00	Da trâu, 68 kilos.....	từ 22 \$ đến 29 00
	Hạng nhứt, mỗi tạ 60 kilos 400... 300 00	Da bò, id.....	từ 39 đến 45 00
Bong bóng cá	Hạng nhì, id. ... 280 08	Da nai, id.....	26 00
	Hạng ba, id. ... 65 00	Đá xanh, một thước vuôn.....	60 00
	Hạng tư, id. ... 25 00	Tiểu ngan { Có tờ làm chứng, 63 kilos 420... 35 00	
Heo sống, 100 kilos.....	27 00	{ Không tờ làm chứng, 63 kilos 420... 24 00	
Dừa khô, tạ 68 kilos.....	13 50	Tiểu sọ, 63 kilos 420.....	49 00
		Nam-vang, 63 kilos 420.....	12 00
		Cá khô { Haileau hạng, 63 kilos 420..... 8 00	
		{ Loihou hạng, id. 12 00	
		{ Apat hạng, id. 14 00	
		Mây, 63 kilos 420.....	5 00
		Muối, 60 kilos 400.....	0 90
		Tân-châu, 60 kilos 400 grammes... 360 00	
		Ba-tri, id. 340 00	
		Mỏ-cây, id. 340 00	
		Tơ sống { Phú-yên, id. 350 00	
		{ Quãng-nam, id. ... từ 360 \$ đến 380 00	
		{ Qui-nhon, id. ... từ 360 \$ đến 380 00	
		Nam-vang, id. 450 00	
		Kén đờ.....	50 00

Trong kỳ nhật trình số 143 có rao về cuốn sách **Canh-nông** của ông **Lan** làm ra; song trong ấy nói lộn giá nó 6 fr. 50, nay xin sửa lại là **3 \$ 25** (Ba đồng hai cật rưỡi).

LÀM NGƯỜI PHẢI HỌC

Lời xưa nói rằng : « Học giả hảo, bất học giả hảo, học giả như hòa như đạo, bất học giả như thảo như cào. » (Nghĩa là có học tốt, không học cũng tốt, có học thì như lúa hòa, lúa đạo, không học thì như cỏ, như rác.)

Xem coi lời người xưa đề dạy kẻ sau, mà còn có ý nói lầy rằng : học cũng tốt, không học cũng tốt, nếu nghe có bấy nhiêu, thì phải hiểu rằng, có học cũng người ta, mà không học cũng là người ta ; nhưng mà nghe nói khúc sau cho hết, thì mới rõ là, hề có học thì người ta khác hơn là kẻ không học ; bởi vậy cho nên, vì rằng : có học như lúa như gạo, không học như cỏ như rác. Nghĩa là : lúa gạo người cần dùng hơn, còn cỏ rác thì là vô dụng. Lời xưa để lại như câu sách mới giải trên đó chủ ý để khuyên người gắng mà phải học thứ nhất là văn chương, thứ nhì là công nghệ ; sanh làm người mà không học văn chương, không tập công nghệ, thì chẳng khác nào như người bỏ ; bất quả

trải thân làm việc nặng nề, cực nhọc mà kiếm ăn kiếm mặc, trọn đời cũng chưa phú chưa phi, rồi đi lại, cứ than trách rằng : trời không thương. Còn như làm người mà gắng sức, học hành, văn chương, tập rèn công nghệ, rũi sanh mạng mỏng, không đặng gặp hội, phú quý công danh, mặc dầu, chớ kiếm cũng đủ mà, trên thì phụng dưỡng cha mẹ già, dưới thì làm no ấm cho vợ con, như vậy cho nên mới ví là như lúa như gạo, nếu đam mà sánh với kẻ không học mấy kẻ này thì có khác chi là cỏ là rác.

Vì vậy cho nên nội trong địa cầu bất luận nước nào, từ xưa đến nay, nhà mà sanh đặng con trai, hay là con gái, phận làm cha mẹ đều tận tâm, kiệt lực cần kiệm, cho có dư tiền bạc đặng để cho con lúc xuân xanh, học tập văn chương, trau dồi công nghệ ; chủ ý trông cho con đặng nên người với thiên hạ. Vậy mà chẳng biết vì có chi mà người trong lục tỉnh lo muộn, tính chậm, không có ý quyết chắc, bươn bả, hăm hở về sự ép con phải học hành văn chương, tập luyện nghề nghiệp. Cam khổ mà thôi ! nếu có luận tới đều này, thì chỉ cho khỏi chur vị có con trai, hay là con gái, đã cho đến trường mà học tập văn chương, thì chắc mình đã trọn phận làm cha mẹ, lựa phải cầu ai, luận biện chi nữa cho thật công. Buồn thay cho thế sự ! sao mà hay lắm lạc lắm vậy ! Thế sự là thế sự trong lục tỉnh này mà thôi. Người làm sao mà hay ưa đời

Cấm chẳng ai đặng phép sao chép lại mà làm riêng ra một bản những bài in và những hình vẽ trong tờ « Lục-Tỉnh-Tân-Văn » này ; bằng ai chẳng tuân thì Bản-quản sẽ chiếu theo luật mà xin tòa làm tội.

8 \$ 00
5 00
5 00
3 00
ulevard
49 \$ 00
10 00
39 00
46 00
35 00
35 00
125 00
100 00
55 00
6 40
9 80
14 00
22 00
40 00
18 00
4 50
2 50
4 00
25 00
700 00
5 00
5 20
29 00
45 00
26 00
60 00
35 00
24 00
49 00
12 00
8 00
12 00
14 00
5 00
0 90
360 00
340 00
340 00
350 00
380 00
380 00
350 00
50 00

hay ưa làm việc lầy rối, chớ không ưa việc quyết chắc, bất luận là đếu chi, mỗi mỗi đếu ưa làm việc chăm câu; tôi luận như vậy, khuyên bạn bốn quốc chớ có phiền, sao mà tôi chỉ những đếu tẻ, cũng vì tẻ lắm, nên tôi phải ép lòng mà phân biện ra cho rõ ràng, họa may người có hối tâm mà nhớ lợi dặng mà sửa bớt những việc dôi, những đếu không hẳn, không quyết thì có khi trẻ sanh sau dặng hưởng, phờ đếu dạy dỗ, cuộc học hành, cho tân ích hơn là như lâu nay vậy đó; dặng như vậy trong một đời chục năm tới, người bốn quốc mới mở mang trí hóa ra thêm nhiều, thì mới biết chen vào xóm văn minh, mới giữ dặng đếu ích trong nước.

Tôi luận rằng: người bốn quốc, tánh không quyết chắc, không hẳn hỏi, ưa làm việc chăm câu, làm đếu thảo mau, nên mà tôi không chỉ có ra cho rành; thì chỉ cho khỏi bạn bốn quốc rằng, tôi siêng luận. Vậy tôi xin tỏ phân minh, cho chư vị trường làm: Từ nhà giàu sang, cho đến người thương tức dụng, có con cho vào trường tổng hoặc trường địa hạt hay là trường Taberd; kể từ ngày cho con vào trường cho đến thi vào trường trên hay là bị thầy ra vì tuổi lớn. Tôi xin hỏi, chẳng biết có nhà nào, mà làm cha mẹ học trò, có xem xét về sự con học siêng hay là làm biếng, tân ích nhiều hay là ít, có cần mẫn tới thấy nào dạy con mình, mà hỏi coi con học dặng hay không. Theo ý tôi tưởng, chưa ra mây thấy thông, thấy kỹ, thấy giáo, ông huyện, ông phủ,

họa may có dòm chừng chút đình tới con, còn dư ngoại tổng xá và thường dân đếu thả luông con như rêu trôi, như cỏ lục bình nổi, không ngó đến việc học hành của con, cứ để sắm quần áo, giày nón cho tốt, tiền bạc cho nhiều, phần thi vợ giàu lên cho thêm con nữa. Châu ôi! ai dè, những ngộ trẻ học nên, ủa kỳ đến hội thi lại bị đuổi.

Khuyên chư vị xét cho kỹ, suy cho trường, coi có phải là, tại cha mẹ bỏ luông cho con, có khi tưởng rằng: hễ có tiền cho con ăn, có áo cho con mặc, có thầy cho con học, thì là tron phận làm cha mẹ rồi, không xem đến, không ngó đến làm chi nữa. Ấy là lắm, là sai lắm, chớ chi mà làm, cha làm mẹ phải quyết át phải hẳn hỏi, lúc cho con vào trường, phải dặn con cho kỹ như vậy: con phải rành mà học hoặc mỗi tuần, hoặc mỗi tháng cha mẹ hỏi thầy rằng con học siêng năng thì cha mẹ sẽ thưởng áo quần, giày, nón, hoặc là thưởng tiền, nếu trong đời ba tháng mà thấy cho *note* rằng làm biếng, rằng học dở không tân ích, thì cha mẹ không cho chi cả. Chẳng những là làm như vậy, cho con phải rành mà học cho nên mà thôi, mà mình có điệp dặng cho biết rõ con mình học dặng hay không. Nếu biết rằng trong một đời năm mà con mình tôi tam, không đủ sức học văn chương, thì là còn rộng ngày giờ đem nó về cho học nghề nghiệp khác, tùy theo tư chất của trời cho nó, dặng khỏi mất ngày giờ, chớ để thả luông con, không xem, chẳng xét đến từ bảy, tám tuổi cho đến mười lăm, mười sáu tuổi, thả trôi,

thả nổi theo dân hoan, đèn khi bị đuổi, nó đã học không nên mà lại quen thói hư nhiều, chừng đó cha mẹ mới chứng hững rảng con hư. Ấy đó, coi có phải là cha mẹ bỏ lòng con không? Xin lục châu xét lại mà bớt tánh bơ thờ, muốn dạy con thì rằng dạy thườ còn tơ, nếu bỏ lòng ắt mang câu phụ quá.

Cairằng :

Làm người mang lỗi lẽ hàng,
Mà không sợ đời mới rằng người khôn.

Chữ-Bút : NINH.

Nay đã gần ngày **Xuân-Nhựt**, vị nào muốn đặt chiêu tốt ăn **Tết** thì nên đến tại nhà số 91 đường *Lagrangière* mà thương-nghị.

DINH HUỒN TOÀN CHÍ

PHÁP-QUỐC

(France-Phalangsa)

Nước này ở phía tây cõi Tây-Vực. Kinh đô là *Ba-ri* (Paris).

Trước năm 2789 thì nước Langsa chưa lập hiến, thiên hạ còn về tay một người là vua, muốn lập luật chi cũng được, trào đình và thần dân phải theo.

Từ năm 1789 đến nay trong xứ đã đổi cách Chánh-trị 8 lần.

1. Năm 1791 chế cách Lập Hiến mà là Quân dân cộng chủ; có *Tạo-luật-viện*.

2. Năm 1791 chế cách Lập Hiến mà không làm theo đó.

3. Năm 1793 (Lập Hiến luật năm thứ 3) chế lại có *Ngũ-vị giám quốc*, có *cựu-thần công đồng* và *ngũ-bá thuộc-viên* viên cùng là *Tam-vị giám quốc*, *đầy ông Na Bô-Lê-Ong* ra lần lần làm đến vị Đế vương. ....

Qua lần thứ 8 là năm 1875 thì thiết mặt Chánh-chung, dân chủ, *Độc-Thống*. Đức giám Quốc cầm quờn trị, ban hành các luật của *thượng nghị-viên* và hạ nghị viện tạo ra, mà có các thượng thư chủ bộ dự tri, rõ lãnh trách nhiệm quang hệ trong chức của mình.

Địa phận trong xứ chia ra có Tỉnh, Huyện, Tổng, Thôn.

Tỉnh thì có chủ tỉnh, huyện thì có Tri-huyện cai trị, làng thì có xã trưởng làm đầu Hội tề. Tại Tỉnh thì có Công-đồng-hội, mỗi tổng phải tuyển cử một thuộc-viên.

Tại Huyện thì có Địa-hạt hội đồng.

Tại Nước Langsa có 86 Tỉnh, 362 Huyện, 2908 tổng và 36192 làng. Nhơn số là 39 triệu sanh linh.

Mỗi Tổng có tòa Tập-tụng, mỗi Huyện thì có Tòa Sơ-tụng, mỗi xứ có 26 Tòa Kêu-án.

Tòa Đại-lý viện ở tại kinh đô lo kiểm duyệt các án tòa Kêu-án.

Còn về phần cai trị thì có Tam-pháp-ty cũng ở tại *Ba-ri* để xử vụ quan dân kiện nhà nước.

Trong cuộc giáo hóa thì có chia ra 16 đại-viện.

Trong đạo Đa-tô thì có chia ra 17 sở Thái-giám mục, 67 sở giám-mục.

SỬ-KÝ

Nước Langsa này khi trước là nước Gô-loa trong nguơn-thế kỷ. (1) trước chúa Giáng sanh thì nước Gô loa bị dân *xen-tô* và *y-bê-rich* chiếm cứ Dân Rô-ma thừa lúc chúng nó đang tranh phương mà đoạt thủ (từ năm 59 xuống đến năm 51 trước Chúa ra đời). (1) Gô-loa bị chịu Rô-ma kèm chế, dạy học thói văn-minh và các việc làm ăn cường thịnh; qua đời thứ ba sau Chúa ra đời) bá tánh giàu có an cư lạc nghiệp. (2) Bước qua đời thứ tư dân hoang đến xâm lấn biên cương, dân hoang ấy là dân *Đet-manh*, *Huy-di-gô*, *Hoãn-đan*, *hun-nô*; sau

lại bị dân Pha-lang. Dân này nhờ vua *Cô-lô-huýt* (481 qua-511) là dòng *Mỹ-rô-huê*, qui nhất thống san-hà.

Vua *Cô-lô-huýt* là chánh tay lập nghiệp khai thiên cho dòng *Mỹ-rô-huê*. Song khi ngài băng rồi thì các hoàng nhi chia đất cho nhau mà trị. Bởi cơ ấy sự oai quyền sanh yếu bị sắp Cận-thần nội giám (3) nó tiếm quyền bèn thành ra một vị *lại-vương* là *vua làm biếng*.

Qua năm 75 trong đám cận-thần nội giám có người *Bê-ben* là cha vua *Sắt-lê-mạnh*, thiên tư mần-đạt oai thế nhiều, bèn đoạt giang-san của dòng *Mỹ-rô-huê* mà lập dòng *Ca-rô-ling* mà xưng vương.

Vua *Bê-ben* khi thăng hà nhường ngôi cho con là *Sắt-lê-mạnh*. Vua này hay nạp hiền hạ sĩ, lại vẫn võ khiêm toàn, lập Đế-nghiệp trong năm 800, thiên hạ bốn phang hàng phục xưng thần.

Đến sau vì từ *Minh-ước* tại thành *Vet-dân* (843) thì trong nước chia ra có hầu có bá. Nền vua *Sắt-lê* là con chống cự với các quận-công không nổi bèn sanh ra có nhiều phản phong trong nước.

Trong đám Quận-công có người *Hư-gô-ca-bê* dẫn dân thừa hư mà đoạt đế nghiệp đem về cho mình lập ra dòng *ca-bê-chen*.

Các vua dòng *Ca-bê-chen* cũng phục không nổi các Quận-công, nên cậy các *Giáo-Tôn* (Đạo Gia tổ) mà đem về một mối, ấy là như vua *Lu-y phi-vương*. Lần lần sắp đặt sửa soạn việc chánh trị, dầu nước *Hồng-mao*, và *Đức-quốc* có dạ dòm hành cũng không nao, vì quân thần đều là tôi trung thần ráo.

Sau vua *Phi-líp mỹ vương* có nhờ các tân sĩ luật khoa nên mới cự nổi với *Đức Giáo Hoàng* trong vụ tranh đất. Bởi ấy mới lập công *Đồng-viện*.

Vua *Lu-y* thứ 10 hạ chiếu bỏ luật làm tội mọi cho dân nhờ.

Sau đến đời thứ 14, 15 bị việc chinh chiến với *Hồng-mao* kêu là *Giặc trăm năm*, nhờ có tướng *giặc Đư ghét lân* mới thắng nhiều trận mà chưa dứt việc cang qua. Sau nữa nhờ nữ tướng là *Giang-đắc* mới yên ổn trong nước.

Ít lâu lại bị tranh hùng với nước *I-ta-ly*.

Sau lại trong nước có giặc vì sự đạo hạnh.

Đến đời vua *Henri* thứ tư thì dòng *Ca-bê-chen* tuyệt, thì dòng *Buộc-bon* kế vị.

Đến đời *Lũy* thứ 10, thì có *Tể-tướng Rit-so-li-ơ* lập chánh trị rất nghiêm.

Đến đời vua *Louis* (*Lu-y*) thứ 16 bởi bạc nhược thì mới mất nước *Dân Cách-mạng* lập chánh chung. Trong đêm mồng 4 aoút 1989 thì thành sự, Nhờ lập hiến, lập chánh chung thì nước *Langsa* mới cường thịnh được.

Chư hầu quân hạt là : *Algérie*, *Gabon*, *Congo*, *cù-lao Bôn-bon*, *Ma-da-cát-ca*, ít thành tại *Thiên-trước*, *Đông-dương*, *mat-ty-nít*, *Hoà-đà-lúp* v. v.

BỒN HẠT THỜI SỰ

SÁT NHƠN

Mới có một đám sát nhơn một đũa con gái nhỏ làm cho thiên hạ tại *Căn-thơ* đều mũi lòng.

Hôm 7 *Novembre* có một thầy nữ nhi chừng 8 tuổi trong kinh trời ra rạch *Căn-thơ*, gần tiệm *cầm đồ*.

Chiều bữa trước mẹ con bé này mắt con thì đi kiếm tổ mả, mà không đặng. Xác này coi kỹ thì chắc là xuống nước không lâu; vì không giấu con chi riả, cần, cũng không có nước vào bụng. Vậy thầy này mới thả trong nước mà thôi.

Không biết nghĩ lẽ nào, hoặc đũa bé này té xuống kinh bởi ơ hồ, hoặc bởi chúng giết mà thả trôi sông chẳng? *Cor nit* này bị giết là đều chắc, vì nó có đeo một cái kiềng và một đôi hoa tai vàng; mà khi vớt xác nó lên thì hai món ấy đã mất rồi.

(1) *Từ Chúa ra đời thì trong lịch tây cứ xuôi mà đếm năm 1, 2, 5 10 v. v. Còn từ Chúa ra đời sắp lên thượng cổ thì đếm ngược lại như 1000, 100, 10, 1.*

(2) *Bộ đó nên dân Langsa mới theo đạo Gia-tô-rô-ma.*

(3) *Cũng như lũ Thập-thương-thị vậy.*

Quan lương y Honnorat khám xét thấy trẻ này, thì đoán rằng con nhỏ này chết trước khi thả trôi sông. Vì nước không vào bụng, phổi còn hơi, nó chết là bởi đứa cướp của nó làm cho nó ngột hơi mà chết. — Lễ nghiệm ấy chắc, đoạn cho mặt thám đi tìm quân sát nhơn. Nội ngày ấy lính bắt được một con mẹ đờn bà đến tiệm cầm đồ mà cầm một cây kiềng vàng, cũng vừa lúc ấy lại bắt một con mẹ đờn bà nữa đem một đôi bông tai mà cho một người bệnh nằm nhà thương.

Khi dân hai đờn bà này đến tòa mà tra, thì chúng nó thú tội, và xưng rằng: chúng nó bị miệng và mũi trẻ ấy nên nó phải chết và lột đồ nó; khi chết rồi không biết tình lẽ nào cho mất tan, nên mới ném xuống kinh gần nhà thương. Xác con trẻ này đặt dờ chừng một hai giờ trong kinh, rồi mới trôi ra sông nên thiên hạ mới thấy.

Ai ai cũng hãi hùng, lẽ nào mà làm sự ác đức đường ấy tại thành phố đặng vậy. Khi đem hai con mẹ đờn bà súc nghiệt ấy vô tòa, thì thiên hạ chực ngoài đường vô số.

Tội chúng nó đã hãn, song có lẽ là ngộ sát vì chúng nó có khi dùng giẻ mà bịt miệng mũi con ấy quá, nên ngột hơi mà chết.

Đám sát nhơn này tương tự con mẹ ở Câu-kho, hồi trước. Khi lột bông tai của một con trẻ kia rồi đập nó xuống đường mương, các đứa khác ngó thấy bên đờn ra, nó sợ nên đốt nhà mà trốn, song cũng phải bị bắt mà trị tội.

Con mẹ này độc ác hơn là thêm cái đốt nhà làm cho thiên hạ hư hao vô số.

PHI-LY-BÀ

MÁY BAY

Chiếc hải thuyền Amiral Kersaint mới tới bến Bến-nghe hôm 15 novembre, có chở một cái máy bay đem tại Saigon.

Máy bay này đặt tên là Demoiselle, của ông Paira. Bề dài 7 thước 5 tấc, bề ngang hai cánh 6 thước 3 tấc; sức bánh lái quạt mạnh đến 25 mã-lực.

Một giờ bay ước đặng xa 85 ngàn thước. Giá máy ấy là một muôn quan.

Khi nào định ngày bay, thì Bồn-quán sẽ cho Lục-châu hay.

Có khi bay một đôi lần mà thôi, vì chủ máy còn có ý muốn đem ra ngoài Bắc-kỳ, Hương-cảng, Thượng-Hải, Batavia, và vô Xiêm.

Chừng 15 ngày nữa lại có ông tên là Van-Den-Born chở qua ba cái máy bay nữa; ông này đang ở bên Singapour, bay một tuần rồi mới sang Saigon.

Khi ba máy bay này đem tới Saigon, thì có khi bay nhiều lần, thì Lục-châu nhiều chừ vị đến coi được. Ai ai đều nghe có máy bay đặng, mà ít người thấy.

Nên là sự lạ và là thật, vì Văn-Minh làm ra nhiều việc lỗi tai chưa từng nghe, mắt chưa từng thấy, cũng như diên-tin không có giấy mà đánh được, ấy là việc khó hiểu hơn là máy bay, mà còn được, huống lạ là đều dễ hơn.

BỒN-QUÁN.

HƯ'Ó'NG TRUYỀN

THÀNH KIA NGƯỜI TA, KHÔNG AI CHẾT

Tại Thành.Côbena hơn 8 năm nay không có ai chết. Thành này ở gần kinh đô Mã-tri (Madrid) nước Êt-ba-Nho, có chủ bút nhật trình kia đến ngoạn kiền thấy chuyện lạ vậy về thuật lại.

Vì tám năm nay không ai chết nên quan lương y không thân chủ, phải bỏ xứ mà đi, tiệm thuốc không người mua, phải dời qua thành khác mà bán kẹo, mấy chú Kên-Kên không có xác chôn, bèn mua giồng trồng rau trong nghĩa-địa mà độ nhật. Còn ông Giáo-Tôn ở đó không tiền công-đức cũng phải xin đổi đi họ khác.

Khò đã khò đã! Chết nhiều cũng khó, chết ít cũng khó.

Thái quá cũng không được mà bất cập cũng khó lòng.

BẠCH-HỒ.

CHỌN NGƯỜI MẬP MÀ TRỌNG THƯỜNG

Bên các nước Tây vực cùng là Mỹ-Quốc hay có thói bày cuộc chơi vui thiết: Chọn ai hút giỏi, ai chạy giỏi, ai bắn giỏi vân vân. Nay tại Hồng-Mao bày chọn coi ai mập hơn hết trong xứ. Người đầu số một cân nổi 214 kilos (ba tạ năm yến tám cân) còn người đầu số 2 thì cân được 200 kilos (ba tạ 3 yến, 3 cân).

Khá! Tuy họ mập vậy mà có tánh vui vẻ, chỉ như họ phiền hà chắc *thần-vông* ở bên cõ. Cậu mập số một nói rằng: cha chả là hại, khi nào dùng áo quần thì phải trả hai phần tiền, chẳng khi nào dám đi xe người ta đưa mướn vì sợ lủng đáy xe, có đi coi hát thì phải mua hai chỗ ngồi. Như vậy mà chưa cực cho bằng khi tôi đi viếng người có vợ. Có ghế nào mà vừa cho tôi tọa ở đâu. Chỉ chủ nhà coi bộ thất thanh sợ tôi có ngồi lủng ghế chẳng. Khi kiếm chỗ ngồi được rồi thì sắp nhỏ trong nhà nó vủ lại mà hạch hỏi sao chủ mập ú liều ừ liêu vậy? HA! Kháo bẽ A!

Có lẽ ít lâu họ sẽ thi lựa mấy cậu ốm! Vậy mới trúng niềm luật cho. Mập thì đối với ốm.

Namkỳ mình đây nên thi coi ai ăn trâu nhiều, hút a phiện giỏi và nhưt là thi coi ai ở đờ hơn hết.

THANH-LONG

NAM-KỲ NÔNG VỤ

GIÀO-THỌ

LÀ MŨ CÂY KÈU LÀ CAO-SU

Nhiều thứ cây rừng có mũ-thung, dài dẽo kéo ra thung lại được, người Âu-mỹ dùng mà nấu ra làm nhiều vật dùng rất tiện, như bánh xe kéo, giấy thung, giày, áo-tơi vân vân.

Tại rừng lớn xứ Mỹ-Quốc, xứ Thiên-Trước và xứ A-phò-rich (Ga-bông) người thổ-nhon

dùng theo, cách xưa vụng về mà lấy mũ những cây ấy.

Nó dùng dao mà mổ da cây, rồi treo đồ mà hứng mũ dưới chỗ lỗ mổ, mũ chảy vài giờ, nó gom mũ lại vào thùng. Dùng cây mà nhúng vào đó cho mũ dính theo, đoạn đem hơ khổi. Chừng lớp mũ ấy khô, bèn đem lại thùng nhưng vào đó nữa, rồi đem hơ khổi. Làm như vậy cho đến khi mũ dày được chừng vài ly, thì lấy dao xẽ mà lột mũ ra. Làm như vậy mà mỗi năm họ lấy được 10 triệu kilos (là 170 muôn tạ). Thứ Cao-su tại xứ Brésil thì có giá hơn. Dùng mũ cây ấy mà làm chỉ thung dệt vải làm vở, giày, áo-tơi. v. v., làm chày, làm giày trăn, làm ống thông thủy, thông khí, làm đồ chơi cho trẻ bé-con v. v.

Có một điều bất tiện là khi trời lạnh làm thì Cao-su lại giòn, mà nứt gãy, còn hè nóng lắm thì chảy ra nhớt, nếu trộn một chút *sanh* vào thì tốt lắm, dẻo dịu ít hay nứt và ít hay chảy nhớt, như vậy thì kêu là Cao-su *luyện*. Nếu pha nhiều *sanh* hơn thì màu Cao-su phải sậm đen, dẻo cứng như sừng như nướu cá voi, chừng vậy thì đem vào không-tiện mà tiện được như cây gỗ. Ấy là Cao-su cứng, để làm lược chải đầu, làm gù ba-ton, làm đồ nữ trang cũng được vậy, làm yếm nịt vú *dâm*, làm nút áo vân vân.

Bên Namkỳ mình đây người tây đang nong nã trồng thứ cây *Hé-vé-a* (Hevéa) có nhiều mũ tốt. Bài sau sẽ chỉ rõ cách trồng và cách lấy mũ theo thời thế đời nay.

Nội cả Hoàn-cầu đâu đâu đều có Hàng lớn lo lập vườn Cao-su; việc này là việc đại lợi, người nước mình nên tìm tằm mà bắt chước, vì dễ làm chớ không phải khó đâu.

Sau sẽ tiếp theo

Dị-NHON

NGHIỆP NGHỀ

TRỒNG CÂY ÉP DẦU

Những cây trồng có trái, phần nhiều hơn thì trong trái nó có dầu, khá ép nó mà lấy dầu, thì làm ra được một món dùng và ăn uống; như chiên xào vật thực thì là dầu đậu (bắt câu là đậu gi, thầy đều có dầu.) Dầu cải, dầu mè, cũng là dầu đậu phụng.

Bên Trung-quốc thứ nhất là xứ Trang-ngư người ta làm đậu đậu đủ thứ đậu nào cũng làm được rất nhiều; thứ nhì là xứ Thanh Khâu, và các tỉnh khác nơi nơi đều có.

Như: buồng the, nhà cửa, bàn ghế, tủ rương cũng là các món đồ dùng bằng cây gỗ khô quá đi thì hay bẻ, hay rã, hay nứt; còn ướt quá đi thì lại mau hư, mau mục; bằng muốn cho khỏi sự hư hao ấy, thì khá lấy các thứ dầu (bắt câu là dầu gi, hễ dầu lấy trồng cây mà làm ra thì được, như xứ ta đây có thứ dầu con rái dầu chai, muốn chế ra cho nên tốt như dầu Verni vậy càng khá hơn,) mà sơn nó vào cho bóng láng, cũng là có ván cho xinh đẹp con người, đáng vậy rồi dùng lâu bền lâu hư.

Thắp đèn mà dùng lấy ánh sáng cũng nhờ dầu. Từ khi các nước Âu-châu kiếm được thứ dầu hôi (dầu lửa) mà bán rải khắp bốn phương trời đến nay, thì các thứ dầu: dầu đậu, dầu cải, dầu mè một ngày một bớt.

Vậy thì những dầu ấy ta sẽ chế nó ra cho tinh mà ăn uống, làm vật dùng vào hộp cũng nhờ nó nào có bỏ bao giờ, đương lúc bé-thơ khá nên học hỏi mà làm cho ra việc đương dùng, mới rõ mặt anh hùng, mới rạng tài nam-tử.

TRỒNG BÔNG, CÁN BÔNG

Phép trồng bông vải thì mùa xuân bỏ hạt, mùa thu hái trái, (hễ nó già nó khô, thì nó mịn nó nhuyễn, rồi dùng bàn cán mà cán cái hạt nó ra, lấy cung mà đánh nó, (gọi là bán bông); rồi mới nên bông. Sau rồi mới kéo chỉ vào gò vào khổ mà dệt ra nên vải. Nhưng mà cách xưa dùng công nhiều lắm, phải nhiều người làm và hao tốn ngày giờ lâu lắm mới nên. Bấy nay các nước Văn minh người ta lập xưởng nghiệp trại nghề rất lớn, họ dùng máy kết liên với nhau, ban đầu thì máy cán hạt, kế lấy máy dệt vải, chẳng bao lâu đã nên công việc.

Ấy cũng là một cách rất nên hay giỏi, và ý tình khéo léo rộng rãi biết bao nhiêu! Đáng vậy rồi thì sự huê-lợi nghĩ ra rất nên kinh hải, thế nào sao chẳng giàu to!

Trong xứ ta phải có ai nông nã lo cuộc bông vải, rằng mà mua cho được một cái máy cán bông mà cán lấy bông rồi nài nịt, lại dựng bán ra các nước ngoài thì cũng khá. Những bông vải trong nước ta mà bán qua Hương-cần, Thượng hải (bên Tàu), từ bấy lâu nay để nguyên còn hạt mà bán biết bao nhiêu; mới coi qua thì thiệt là nhiều, nếu mà lấy hạt rồi thì chẳng bao nhiêu.

Vậy mà cũng chưa đủ cho họ dùng đâu; họ còn mua bên phương Tây gởi lại cho họ thì là bông cán hạt rồi, nài nịt hẳn hoi, khùn kia qua khùn nọ, tàu khói chở kính kính, thấy mà giữ mình cho thể tinh hành thương mại! Nếu xứ ta mà làm được như thế rồi sau sẽ mua lần qua máy bán bông, máy kéo chỉ đáng làm cho nên chỉ, mà bán chỉ kiếm lời xất theo thời; sau nữa ta mua lần qua máy dệt; khi ấy sẽ khởi đại trại ra mà dệt, thì các món khác đã tinh thông; rộng một nghề dệt vải bán bông, thì cũng đủ làm một ông phú-hộ.

Chợ-lớn: BÙI-HỮU-LƯỢNG

NGOẠI SỬ TRUYỆN

NHỊ TÀI TỬ

HIỆP NGHĨA PHONG NGUYỆT

(Tiếp theo)

Thiết-công-Tử thưa rằng: Lão-tiên-Sanh như trời cao biển rộng, tôi há dám sánh kịp. xin mời Lão-tiên-Sanh ngồi uống trà, rồi kể dọn cơm rượu ra, Thiết-công-Tử cũng ngồi cầm chĩnh mà đãi khách, Thủy-thượng-Thơ có ý lựa tài, nên lần lần hỏi tới, hỏi đâu nói đó, không chỗ nào chẳng thông, không nghề nào chẳng biết, thiết là con nhà danh giáo chọn truyền, nói chuyện Thủy-thượng-Thơ nghe mê, đầu gục gặc liên liên như nước chảy, miệng cười luôn luôn như hoa khai, nghe đặng giây lâu, Thủy-thượng-Thơ nín chẳng đặng bèn nói với Công-Tử rằng: tôi có một chuyện chẳng lý nói trước mặt Công-Tử, song mà Công-Tử cùng tôi ngồi đây là chỗ không ai, nên tôi chẳng giấu.

Thiết-công-Tử nói: tôi đạo như con cháu, Lão-tiên-Sanh có muốn dạy bảo đều chi cũng đặng.

Thủy-thượng-Thơ nói: tôi có một đứa con gái nam nay mười tám tuổi, tôi chẳng phải là khoe con, thiết thông minh hơn chúng, nhan sắc hơn người, nếu chưa Công-Tử ra, thì trong cõi này không ai đáng gả, như Công-Tử không tin, xin hỏi thăm lại coi có quả như lời hay là tôi khoe lỗ miệng thì biết, xin Công-Tử niệm tình ưng chịu, hai đàng kết tóc trăm tuổi xe tơ, sắc-cảm hòa vận, chuông trống xứng vui, dựng vợ gả chồng, cũng là việc lớn, mà tôi nói ra thô lỗ, xin Công-Tử chớ cười.

Thiết-công-Tử nghe mấy lời ngàn-ngờ giây phút, rồi thở ra mà than rằng: trời già chi tẻ bấy! đã sanh có cặp, còn lại khuấy chơi, chuyện đã lỡ làng, khó bề lấy lắt.

Thủy-thượng-Thơ thấy Công-Tử than thở bèn hỏi rằng: Công-Tử than về việc đã có đôi lứa rồi chăng? Thiết-công-Tử thưa rằng: Không, trong bốn biển nghe đến khúc Cầu-Hoàng thì chề nàng Van-Quần chẳng phải gái lành, nếu nói như vậy kiếm xử nào cho gặp Tương-Như mà kết tóc.

Thủy-thượng-Thơ nói: vậy Công-Tử chê con gái tôi cũng như vậy sao?

Thiết-công-Tử thưa rằng: không, nàng ấy người cả trong nước đều khen rằng hơn nàng Mạnh-Quan. tôi hờn vì trước đã đón đường lấp neo, làm cho ngăn vịnh là cháu khiến nổi trọn đời ôm giận, nay nhờ Lão-tiên-Sanh nói đến chuyện lứa đôi, lại giục cho người để hờn muốn thối.

Thủy-thượng-Thơ nghe rồi, âm ức không rõ là có chi, bèn hỏi rằng: Công-Tử có chỗ nào nhiệm thì nói rõ tôi nghe, làm sao lại chẳng nói cho rành, cứ giấu hoài chẳng tỏ.

Thiết-công-Tử thưa rằng: tôi nói đó rất đến tình thiết xin Lão-tiên-Sanh về hỏi lại Tiều-Thơ thì rõ. Thủy-thượng-Thơ nhơn là nhà đã lâu, chẳng biết con mình có làm sự chi chẳng, lại thấy Công-Tử áy náy dường chẳng ra lời, thì chẳng hỏi lại nữa, kiếm chuyện nói mở thể khác, ăn uống rồi từ biệt ra về.

ấy là.

Đến xem vì gái lịch,

đi hỏi bởi trai hiền.

muốn cho vừa đôi lứa,

khó nhọc cũng chịu phiền.

Thủy-thượng-Thơ đi đọc đàng nghĩ thâm rằng: Thiết-công-Tử quả thiết anh hùng chí khí, hào kiệt tâm can, ta tình gả con ta cho va, mà va nói đắp đính nghe không hiểu đặng, chẳng có lý nào con mình nó đến hư xấu nổi chi, đây chắc Quả-công-Tử nó muốn con ta mà không đặng, nên nó bán rao đều hư sự xấu cho con ta, nên Thiết-công-Tử hồ nghi mà nói giục giặc, vậy thì ta qua nói với cha va là Thiết-đô-Viện, mà kết làm sui gia, hễ ước với nhau một lời thì việc ấy hết ai cãi lấy, bần tình trong lòng xong rồi, kể về đến nhà riêng, ít lâu coi đặng ngày tốt, rồi cậy vài người đồng liền đi với mình sang đình Thiết-đô-Viện đặng tỏ lòng muốn kết làm thân nghi.

Thiết-đô-Viện nhơn nghe chuyện Quả học sĩ khi trước tham Thủy-thượng-Thơ là vì chuyện Quả-công-Tử cười Thủy-tiêu-Thơ không ưng, lại nghe Thủy-tiêu-Thơ mưu cao hơn chuyện, tài rộng tốt người, cũng sẵn lòng muốn nói cho Thiết-công-Tử, nay mà Thủy-thượng-Thơ dạy người đến nói, xin chiếu thân, thì gặp dịp, bèn vui mừng vô cùng, mà vưng chịu luôn luôn.

Thủy-thượng-Thơ thấy quan Thiết-đô-Viện danh lớn, mà còn e có khi biến trở, lại xin đem rượu ra, cậy vài ông đồng liền ấy ép Thiết-đô-Viện phải định ngày nào đi đến nói.

Thiết-đô-Viện bèn tính lại với Thạch-phu-Nhơn rằng: con ta nó đã trọng rồi, nên để cho nó lựa thì chừng nào mới có vợ, huống nay sẵn đây, ta nghe Thủy-tiêu-Thơ chẳng những con người xinh đẹp mà thôi, lại còn tài năng trí ngộ, không ai sánh kịp, con trai Quả học sĩ cầu nâng mấy mươi lần cũng bị nặng đùng mưu mà khó, nay cha nâng là Quan Thủy-thượng-Thơ đến cầu lại mình, mà mình lại để cho lảng cái đoạn duyên lành của con làm vậy là lầm lảm.

Thạch-phu-Nhơn nói: vậy thì Lão-gia hãy hứa với Quan Thủy-thượng-Thơ cho rồi đi, cha mẹ thì định cho con, lại phải chờ đợi hỏi han mà làm gì, hỏi nó rồi nó nói giục giặc té ra lòng đồng nhiều chuyện. Thiết-đô-Viện nói: như Phu-Nhơn nói vậy cũng phải, thôi mình chẳng cho con nó hay làm chi, bây giờ ta

lựa ngay tốt sấm lễ vật cây một người đồng liền làm mai non, đi nói xong rồi. ít bữa sau mới sai người ra mà tỏ cho Công-Tử hay, và chúc mừng cho Công-Tử.

Công-Tử hay tin, vội vã về mà thưa với cha mẹ rằng: việc vợ chồng là việc lớn, muốn dâng chánh về sau, thì phải chánh hồi trước, chớ phải con ham tài sắc, trước đã bị chê cười rồi.

Thiết-đô-Viên hỏi rằng: tao hỏi mầy, vậy Thủy-tiêu-Thơ dung mạo chẳng xinh đẹp hay sao? Thiết-công-Tử thưa rằng: bằng nói dung mạo thì mình vàng vóc ngọc, tin thần trong rạng như nước mùa thu.

Sau sẽ tiếp theo

BÁC HỌC

LÀM SAO ÔNG ARCHIMÈDE KIỂM TÌM ĐƯỢC LUẬT BÈ LẤN CỦA NƯỚC

Ông Archimède (At-si-mết) là người bác-học xuất-cửng đời thượng-cổ sanh tại Syracuse là thành hải-khâu-xứ Sicile trong năm 287 trước Chúa Giáng sanh.

Ông bày đặt dùng lò bằng đất mà nấu vàng bạc, bày đình con ốc vỏ hạng, bày cái rô-rê, bánh xe răng cưa, ván ván. Khi dân Rô-ma đến vây thành Syracuse (Xi-ra-cư) thì ông Archimède lấy sức học mà kiên bế hộ thành, chống cự được ba năm. Khi dân Rô-ma hạ thành được rồi, thì quan Nguơn-Soái Marcellus thương sự thông minh của ông, bèn truyền lệnh cấm không cho ai giết ông.

Trông con thành bị-lụy thì ông Archimède mặc đang tính một kế cứu thành, ngồi tại bàn mân lo mà bất tỉnh như sự: lính Rô-ma vào hỏi cái chi đó mà ông không ừ hữ lại, nó bèn giận, rút gươm chém chết (năm 212 trước Chúa Giáng Sanh).

Trước khi chưa có giặc, một ngày kia ông đi tắm, khi long mình vào bồn nước thì thấy tay chơn mình nhẹ hơn khi ở ngoài, nổi lờ

đờ, ông bèn mừng quá vì thỉnh linh mà gặp sự kiểm tìm đã lâu, bèn ở trường chạy cùng thành la lớn rằng: *tôi kiểmặng, tôi kiểmặng rồi!*

Bởi sự đi tắm mà kiểmặng luật lấy nước làm gốc mà độ lượng các vật là đều chúng ta đã cắt nghĩa trong tuần rồi (Lục-Tính-Tàn-Văn số 147).

Lấy nước làm nê

Luật Bác học muốn cho dễ bề độ lượng các vật mới bày ra lấy nước lọc cân 1 litre, hoặc 1 tácc chuẩn thì nổi một kilogramme mà làm nê.

Rồi đó lấy các vật đồng, sắt, bạc, vàng, chì ván ván, mà làm ra mỗi món một cục đo 1 tácc chuẩn mà cân thử coi nặng nhẹ hơn 1 tácc nước là bao. nhiều (ấy là kêu **ĐỒNG-chuẩn**) cũng lấy các vật lỏng mà lượng như dầu mỡ, ván ván coi 1 litre hay là 1 tácc chuẩn cân nổi là bao nhiêu nặng hay nhẹ hơn 1 tácc chuẩn nước.

Bởi đó nên khi nào làm toán mà biết mỗi vật sánh với nước nặng nhẹ bao nhiêu thì để như trở tay.

Như 1 tácc chuẩn sắt thì cân nổi là 7 k. 800 nếu mình có một cục sắc chuẩn 1 thước thì dễ biết nổi mấy tạ là lấy $7,8 \times 1000 = 7800$ kilos:

Đồng-bạc	nặng hơn nước	8 lần,
Đồng-đỏ	»	» 9 »
Bạc-kim	»	» 22 »
Bạc	»	» 10 lần rưỡi,
Chì	»	» 11 »
Vàng	»	» 19 lần.
Thiếc	»	» 7 »
Kẽm	»	» 7 »
Thủy-ngân	»	» 13 lần rưỡi v. v.

Còn như muốn độ lượng các khí, *điên khí*, *mới khí* (1) ván ván, thì cứ khí âm dương làm gốc, cân cách nào thì cứ dùng cách đó mà thử mấy thứ khí kia.

BỒN-QUÁN.

(1) Hơi than.

LOẠI KIM

Đồng đỏ của

Đồng là loại kim loại thường cổ đã dùng lâu, nó ở lộn với các loại kim khác. Tại các xứ sau đây có nhiều: Mỹ-Quốc, Hồng-mao, Nga-la-tư, Đức-Quốc, Australie. Còn Pháp-Quốc có mà ít lắm. Bón nó rất công lao, vì nó hay ở lộn lạo với các vật khác.

Như nó ở lộn với *diêm-sanh* thì phải làm như thế: Đem nó mà nấu cho nhiều lửa nơi chỗ trống, có hơi nóng *diêm-sanh* bay mất thì còn đồng ở lại, rồi phải dùng than mà nấu lại nó mới tinh hảo, nói thì dễ, chứ công rất nhiều.

Màu đồng đỏ tốt lắm, mùi nó khó chịu, nó có tánh cứng cứng, dẻo dai, hay dẫn hỏa, sức chín lẫn nặng hơn nước; vào lửa một hồi mềm oặt, chừng sức nóng được 1100 bực thì chảy, đốt lửa có sét, để lạnh có ten.

Thiên hạ dùng nó mà làm nhiều đồ dùng cho nên mỗi năm họ dùng xài hơn 5.800.000.000 kilos là 10.000.000 tạ giá là 1.000.000.000, một ngàn triệu quan tiền langsa.

Đồng là dùng mà làm nồi chảo, ấm, siêu v.v. hoặc dùng nó mà dát ghe dát tàu, hoặc dùng nó mà làm đồ chơi hoặc đúc chuông, tượng hình lên cốt.

Khi nào mình dùng đồ đồng mà nấu ăn phải giữ cho lắm, vì nó hay sanh ten, nếu để ninh đồ ăn trong đó thì sanh một việc hại to, cái ten của nó ăn vào bụng không nên, như có rui vậy thì lấy đường cát cho nhiều hòa với nước lạnh mà uống thì hết.

Đồng hạ với loại kim khác sanh ra thứ thau. Sau sẽ nói rõ.

Kể hóa học dùng đồng mà làm nhiều thứ nước thuốc mạnh, làm mực làm nước vẽ v.v.

VỀ LOẠI VẬT

Trong các loài cầm thú, đều khác nhau. Muốn cho dễ phân biệt nên kẻ bác-học bên chia ra làm năm loài cả.

1° — *Loài có xương sống*. — Trong mình có một hàng xương, các xương nơi khác đều do đó mà ra mới là cử động được. Hai bên mình xúng nhau hoặc có bốn cẳng (*Lừa, cá, rắn* v.v.).

2° — *Loài có vây-khẩu*. — Châu thân đều bao vây-khẩu, cả bộ gân trong mình do nơi đó mà ra, dặng co dũi, hai bên mình xúng nhau, hoặc có nhiều chơn (như bọ, ruồi, rít, củồng-chiếu, trúc, tôm, bọ-cạp, v.v.).

3° — *Loài ốc sò*. — Thịt mềm, ngoài có bao một lớp vỏ cứng dày, cốt với (ốc sò, ốc hương, cua, mực, hào).

4° — *Loài có chia*. — Bơi nơi giữa mình có chia chạy ra châu thân như (sao-biên v.v.).

5° — *Loài có hoa đá*. — Nữa đá, nửa thu (hay mọc, hay lớn).

Trong 5 loài cả này, mỗi loài còn chia lại ra nhiều giống tương tự nhau.

Có loài màu nóng, có loài màu nguội, có loài đẻ trứng, có loài đẻ con, có loài nhai ăn thẳng, có loài nhoi đi nhoi lại v.v.

MÈO CẢN

Kinh tở cùng chư vị bôn-bang dặng rõ, tôi có nghe tại Chợ-Lớn có 1 bà già bị mèo cản, thì cả nhà đều kinh hãi vì chẳng rõ lãnh dữ thể nào; sẵn trong nhà có thứ nọc (Đậu nọc này ở trên Điện-Bà đem về) liền lấy đậu ấy mà chề ra làm hai, lấy một miếng đặt tại chỗ vít mèo cản, thì đậu này hút dính; thấy vậy ai nấy đều có lòng mừng vì biết rằng, hột đậu mà hích dặng nọc chỗ vịch ấy thì chắc khỏi lo đều tai hại. Chừng một chập thì miếng đậu rớt ra, rồi để hột khác nữa thì chẳng còn

dính như trước, ấy là độ chắc đã hết nọc độc rồi, vì người trong nhà làm cầu may mà thời chó cũng chẳng ai biết trước đậu ấy trừ dặng nọc mèo.

Sau lại, cũng tại Chợ-lớn có một người bị mèo cắn tức thì vào nhà thương thì quan thầy thuốc cứu nội trong một tuần thì về đến nay cũng vô hại.

Còn có một người bị mèo cắn lại không rõ, ngỡ là chẳng cần chi, bước qua ngày sau thì người ấy ngộp nước đường như bị chó dại cắn vậy, vài ngày thì chết.

Vậy nên tôi ấn hành vào đây cho người bôn-quốc ta dặng biết mà phòng khi sự rủi về sau, nếu bị mèo cắn thì khá mau mau đem vào nhà thương cho quan thầy điều trị, hoặc như có đậu nọc, thì liền chẻ hạt đậu nọc ấy ra làm hai, lấy phân nửa, để bề trong hạt đậu úp vào nơi vết bị cắn thì chắc cứu dặng; xin khá cần kiếp chó diên trì mà mang khốn.

Nam-vang.

Lý-hữu-Dư.

SU U XUẤT TÂN KỶ

13. — Thuộc xiga, làm tại Culao, Cuba thì ngon hơn hết các thứ xiga làm trong các xứ khác. Trong xứ này thuốc ngon hơn hết là thứ thuốc trồng tại đồng *Vuelta de abajo* ở phía tây thành La Havane. Xiga hiệu này thứ nhất hơn hết, bán tới 37 quan 50 tiền một điếu.

14. — Trong cả và thể giải có ba phần con người ta, ăn bánh mì thế vì cơm.

15. — Bởi con nít nhỏ xương cốt nó chưa liền nhau, cho nên trong thân thể một đứa con nít có nhiều xương rời hơn trong thân thể một ông già.

16. — Bên nước Thiên-trước, có một thứ chim tên là *baya* khi nó làm ổ thì lựa mấy cây có gai nhiều, rồi nó bắt con đom đóm nó găm trên gai xung-quanh ổ nó, nên đêm tối trời ở xa nó coi như ngọn đèn diên khi nhỏ vậy.

17. — Trong bàn tay, một mình ngón tay cái mạnh hơn bốn ngón tay kia nhập lại.

18. — Trong các loài thú ăn cỏ, có một mình con ngựa có bao tử nhỏ hơn hết.

19. — Các loài thú vật khi có sự tai biến trong bầu trời thì nó hay trước loài người ta như trong lúc nhật thực hay là nguyệt thực vừa khải sơ thì các loài thú vật kêu rống lên hay là chạy đi mép trốn, gà trống thì gáy, còn gà mái thì về chuồng. Bữa trước ngày đất động làm cho thành *Messine* hư sập hết, thì người ta nghe thấy chó và mèo chun xuống hầm mà trốn. Còn ít giờ trước khi núi *Pelé* bên *Culao Martinique* nổ ra và chôn lấp cả và thành *Saint Pierre*, thì bò và trư đều bỏ rương mà chạy hoảng bầy bầy ra ngoài đồng trống.

20. — Từ chùa Giáng sanh tới nay, nghĩa là trong 1910 năm nay trong các sự tai biến lớn làm cho thiên hạ, tang hại nhiều thì có mười lần núi hỏa diệm sơn nổ, tám lần biển dậy ào lên và bốn mươi lần đất chuyển động dữ dằn lắm. Trong mấy cuộc đại biến ấy tính ra có hơn 3 ức (3.000.000) con người ta phải chết.

21. — Một người ngột hơi trong năm phút đồng hồ mới chết. Bất một người thức hoài đứng cho ngủ thì trong mười ngày phải chết. Bỏ khát thì trong một tuần lễ mới chết. Còn bỏ đói thì tùy theo sức người, khi lâu khi mau.

NHỮNG ĐỀU NÊN BIẾT

XLII. Thuốc trừ gàu

Có nhiều thứ thuốc trừ gàu lắm, song thứ nào cũng mất tiền. Song tưởng muốn cho hết gàu thì cứ giữ cho sạch sẽ luôn hoặc lo dưỡng thân cho mạnh mẽ có khi bớt nặng. Mà nếu như tự nhiên đầu mình sanh gàu thì xức thứ thuốc sau này thì sẽ hết.

Trộn mấy món sau này lại với nhau, rồi mỗi ngày nhúng tay cho ướt mà chà cho thấm da đầu như vậy ít ngày tuyệt hết.

Alcool à 90 (Rượu mạnh 90 chữ)	65 grammes
Huile de ricin (Dầu đu đủ tí)	50 grammes
Glycérine	8 grammes
Résorcine	8 grammes

XLIII. Trị như đau

Nhiều người đờn bà hay có bệnh như đau. Khi đau như vậy trong mình đã đượi không làm việc chi được, biếng ăn biếng uống, vậy có cách này trừ bệnh như đau hay lắm.

Rót một chén nước trà tàu cho nóng nặng chanh vô mà uống lại phải lấy nước nóng chườm vô một chút Eau de cologne mà vô đầu. Uống đôi ba chén trà như vậy thì hết. Muốn bỏ đường cát vô nước trà chanh mà uống cũng được.

XLIV. Cách chùi kềm

Đồ dùng làm bằng kềm, khi nó dơ thì khó chùi lau cho sạch lắm. Nên phải làm như đây sau đây nó mới sạch và sáng được. Trộn vô 100 phần nước 16 phần tiêu cường toan (acide nitrique). Đoạn lấy cây cọ thấm nước đó mà thoa cho đều hết các vật mình muốn chùi. Thoa rồi để vậy đừng lau chùi chi cả. Để vậy cho đến bữa sau mới lấy nước mà rửa rồi lấy giẻ lau chùi, nó cho khô, thì nó sạch trơn. Muốn cho nó bóng thì lấy giẻ nỉ mà đánh (Chớ khà thọc tay vô nước ấy, nó cháy tay.)

ANNA MIT.

THƠ TÍN VANG LẠI

Nº 1. — Trả lời cho :

M. Tô-văn-Ngữ Chánh lục Bộ Tân-Uyên Biên-Hòa. — Y thừa ý thầy muốn. Vài ngày sẽ gửi con niêm. Phải rằng mà rủ ren kẻ thành bằng người qui hữu mua tờ L. T. T. V. cho nhiều. Nội Tân-Uyên ít nữa 10 số nhứt trình mới là vui trong xứ. Kính lời thăm Thầy cái xin cũng gia tâm trợ lực.

Nay lời

Bồn-Quán cần khải.

Nº 2. — Trả lời cho Trò Ernest Xuân Mỹ-tho. Cám ơn trò có lòng nhớ đến Bồn-Quán. Trò xem đây thì rõ. Ta đã khi sự làm cho vừa ý trò muốn. Trò cũng rủng trợ lực cùng Bồn-Quán mà rủ người mua Báo.

Bồn-Quán.

Nº 3. — Nhiều vị hay hỏi về việc cuốn tự-vi Pétrus Ký vậy xin tỏ cho Lục châu quán, từ rõ ràng; sách tự-vi ấy sẽ đóng thừng (broché) chứ chẳng có bia, dây (relié). Ai muốn đóng bia, dây thì phải thêm tiền.

KINH CÁO

cùng chư vị khán-quang tường lãm, như vì nào dời chỗ ở, hoặc dời đi nơi khác, xin hãy kịp viết thư cho Bồn-quán hay, đừng có gởi nhứt báo theo, hầu cho khỏi sự lạc mất, hoặc là trễ nải.

Và, mỗi lần viết thư mà đi ở chỗ như vậy xin hãy bỏ vào trong thư ấy 0 \$ 10 (năm con có 5 thì đờ) ấy là số phí tiền in cái nhân lại.

Xin nhớ, xin nhớ.

Bồn-Quán.

Saigon. — Imp: F.-H. SCHNEIDER, Directeur-Gérant.

*Certifié conforme au tirage
Nº 247 à 250 : Huit sur cinquante exemplaires.
Saigon le 24/10/10*

Ouvrage terminé

LE LAROUSSE POUR TOUS

Dictionnaire encyclopédique en deux volumes
Publié sous la direction de Claude AUGE

Deux magnifiques volumes in 8°
columbiar (format 21 x 30,5 cent.)

1950 pages

17 325 gravures

216 cartes en noir

et en couleurs

35 planches

en couleurs.

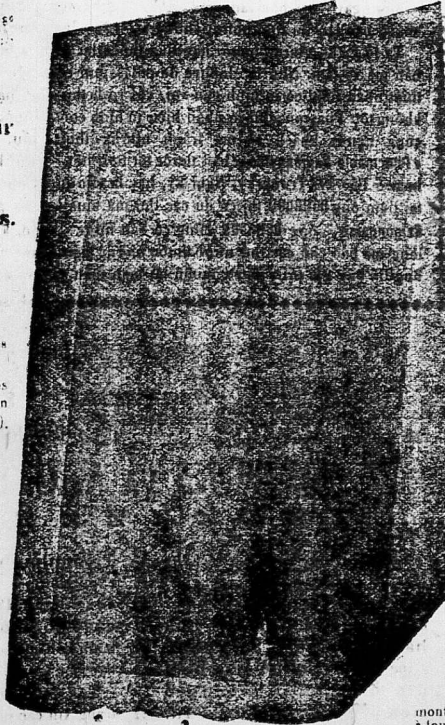
PRIX DE L'OUVRAGE
COMPLET :

35 fr. en deux volumes
brochés.

45 fr. en deux volumes
reliés demi-chagrin
(reliure originale de G. AURIOL).

L'ouvrage est livré aussitôt
la souscription acceptée.

(Voir bulletin de commande
ou doc.)

Reproduction très réduite
(dimensions réelles : 21 x 30,5 cent.)

Avoir un Larousse, une de ces encyclopédies si universellement renommées où on trouve tout ce qu'on peut avoir besoin de savoir, qui vous renseignent sur tout ce qui vous embarrasse, qui vous donne, peut-on dire, dans la vie une véritable supériorité intellectuelle et pratique, c'était à un privilège réservé jusqu'ici à ceux qui pouvaient acquiescer des ouvrages d'un prix élevé comme le Grand Dictionnaire Larousse ou le Nouveau Larousse illustré. Tout le monde maintenant, grâce au Larousse pour tous, va enfin pouvoir réaliser ce rêve : chacun va pouvoir, si modestes que soient ses moyens, bénéficier des immenses avantages que procure journellement la possession d'un tel ouvrage.

Ce sont toutes les connaissances humaines, tous les résultats de la science et de l'érudition, toute l'essence de la littérature et de l'art, toutes les données de la vie pratique, que ce merveilleux dictionnaire encyclopédique met désormais véritablement à la portée de tous. Le rapide aperçu qui figure à la page suivante donne une idée, encore bien incomplète, de la masse énorme de renseignements de toute sorte qu'on y trouvera, présentés sous la forme la plus accessible, la plus commode et la plus claire, et accompagnés de milliers de gravures et d'une profusion de planches et cartes en noir et en couleurs de toute beauté. Est-il besoin d'insister sur les incalculables services qu'une pareille œuvre rendra dans toutes les circonstances de la vie ? Le chiffre colossal de 130 000 souscripteurs atteint en deux ans montre assez à quel point elle s'impose à tous. C'est le livre qui sera bientôt entre toutes les mains, dans toutes les familles.

Ce prospectus (janvier 1910) annule les précédents.

Prière de communiquer.

Tại nhà bán sách **FRANCO-ANNAMITE** có bán đủ các thứ sách nhà **LAROUSSE** và **ARMAND-COLIN**

SÁCH HAY LẠ

CÓ VẼ HÌNH RẤT KHÉO

- 1° — HOANG-TỔ-ANH hàm oan
trọn bộ ..... 0 \$ 40
- 2° — PHAN YÊN NGOẠI SỬ Tiết
phụ giang truân, trọn bộ. 0 \$ 40
- 3° — VỊ-BỐC TIÊN TRI rất nhiệm
lớn, bé đều dùng được... 0 \$ 20
- 4° — LÂM KIM LIÊN... 0 \$ 30

Bán sỉ tại tiệm Nam-kỳ Mỹtho
mua một cho huê hồng 30%.

Viết thơ cho M. Diên.

NHÀ BÁN THUỐC SAIGONNAISE

Ông Alexandre DOURDOU

THẦY THUỐC

SAIGON, SỐ 138, ĐƯỜNG CATINAT VÀ 140, SAIGON.

BỆNH HO ĐAU NGỰC

Nếu ho gió mà bỏ lấy tức hay là điều dưỡng sơ sai sau tồn lại làm bệnh tới phổi. Bất ho và tức ngực, hoặc hư mảy lá phổi (tục gọi là ho lao). Mà thường thì ho càng ngày càng thêm làm cho cá và thân thể người bệnh phải chuyển động. Ngũ không an giấc, ăn ngủ không an sanh ra dật dờ dật dượi; khi nóng khi lạnh. Ho lâu lại sanh ra nhiều đám. Ban đầu người bệnh khạc ra đám, sau khạc ra máu làm cho ốm o gầy mòn mà chết.

Ta có chế một thứ thuốc ngọt dễ trị bệnh dữ tợn này. Thuốc này đã trị lành bệnh cho dư muôn người Annam rồi. Hiệu thuốc này « *Strop contre la phthisie* ».

Mỗi ngày uống bốn lần; cách nhau 3 giờ, mỗi lần uống một muỗng lớn. Uống chẳng bao lâu thì thấy những chứng bệnh như đau ngực ho gió, ho lao, đều giảm hết.

Ta tổ ý cho những người hay mua thuốc tại tiệm ta biết hãy mua nhiều thì ta sẽ bán giá rẽ lắm. Như là: Iodure de potassium mua nguyên một kilo thì bán 18 \$ 00 thiệt nhân hiệu có in hình con voi, chỉ rõ là thứ nhưt hạng, chứ các thứ hiệu khác không tốt. Phải mua thứ có nhân hiệu in hình con voi luôn. Ta chỉ cho người Annam cũng người khách rõ mà tránh những thuốc xấu, vì ông DOURDOU, hiệu tiệm « *Pharmacie Saigonnaise* » bán thuốc tốt hơn hết. Người khách hay là người Annam hoặc ở Bắc kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ, hay là Cao-man, như muốn mua món chi thì tới tại tiệm ông DOURDOU thì có đủ các thứ mà mua lại bán giá rẽ. Tại tiệm « *Pharmacie Saigonnaise* » ông DOURDOU cũng có bán nước thuốc, kiến giấy họa hình. Ông sẵn lòng mà bảo chế các thứ nước thuốc những người nào cần dùng. Xin viết thơ cho ông thì ông gửi tới y như ý muốn lại mau mắn và thuốc tinh anh hạng nhưt.

BIJOUTERIE PARISIENNE

Số 126

ĐƯỜNG CATINAT

TIỆM THỢ BẠC CỦA ÔNG J. GIUNTOLI VÀ A. G. BARDOTTI

Tiệm cái tại Paris
Tiệm nhánh tại
Bastia (CORSE)

Chúng tôi có lòng kính rao cho nhiều người quen biết và mua bán cùng chúng tôi đang bày rằng: chúng tôi mới lãnh tại nhà hàng cái ở Paris những đồ nữ trang kể ra sau này: Dây chuyền đeo cổ, Médailles, vàng đeo

tay, bông tai có nhận hột thủy xoắn, hột thủy xoắn, cá-rá, chuyền đồng hồ và đồ theo chiến, lớn nhỏ đủ thứ và nhiều kiểu lạ rất xinh tốt. Tại thành Paris chúng tôi có Tiệm cái làm những đồ nữ trang và trong nước Langsa chúng tôi có nhiều

Tiệm nhánh buôn bán, cho nên chúng tôi mới sẵn lòng bán những đồ nữ trang Nhẹ giá tiền hơn các chỗ buôn bán khác. Sự buôn bán của chúng tôi chắc chắn hẳn hoi.

Vậy trước khi đi chọn lựa đồ nữ trang xin các cô các bà, chưa biết nệm chúng tôi, cùng người đã quen biết rồi, đến mà xem những đồ rất xinh tốt và giá rẽ lắm.

TỜ PHỤ LỤC TỈNH TÂN VĂN SỐ 148

CÓ MỘT MINH NHÀ NÀY
CÓ QUYỀN THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SÙNG
VÀ LÀM XE MÁY TẠI THÀNH

St-Étienne
MÀ THỜI

Hàng F. MICHEL, CAFFORT Successeur
ở Đường Catinat số 36
SAIGON

Có Bán SÙNG đủ thứ
và đủ kiểu, Bì, Thuốc Đạn
XE MÁY, ĐỒNG HỒ và
ĐỒ NỮ TRANG. Đồ đã tốt lại
GIÁ RẺ

Lục Châu muốn mua vật chi thì xin đề thơ như vậy:
M. F. Michel, Caffort Successeur, 36 rue Catinat

ĐỒ MI VỊ làm theo cách nữ công bên

PATISSERIE ROUSSENG

PARIS
TẠI SAIGON
đường
CATINAT

Trước rạp hát tây và nhà hàng TERRASSE số 157 bis

Bà Rousseng là thợ làm bánh khéo léo theo cách nữ công bên KINH ĐÔ PARIS, kinh cũng chữ vị dặng hay tại tiệm của bà ấy có trữ các thứ rượu (LIQUEURS) thượng hạng bở khỏe, lại mỗi ngày có các thứ bánh bông lang, bánh thuẫn, bánh bò và nhiều thứ trái cây làm mứt, lại với hộp BONBONS mọi món đều sốt giảo, thơm tho, ăn khoái miệng, bở tằm, tay người nữ công thành PARIS làm ra mà bán tại đây.

Đã có nhiều người Bôn-quốc đến tiệm này mà mua đồ ấy, thì ngợi khen vợ chồng Rousseng là người tiếp khách một cách lịch sự bái buôi và nhưt là bằng lòng về các món vật thực.

Ai có muốn đặt cỗ bàn bánh trái rượu chè, thì vợ chồng Rousseng sẽ lãnh cho vừa ý, vui lòng tân chủ, lại có muốn mua lễ vài ba cất thì cũng được.

黃壽記

HUYNH-THO

75, BOULEVARD CHARNER, SAIGON

Kính cúng quý-khách, viên-quan, tường lâm tại tiệm tôi có bán đủ vật dụng, những là: Máy hát hiệu (Gramophone) chạy kim; (Pathephone) chạy hộp; và đủ các thứ bán hát Annam, Tây, Cao-mên, Quảng-đông; có thêu trướng, liềng dưng quan-hóa, tang tế, bàn, sửa đồng hồ, máy hát, nhỏ tên nhiều hiệu thiệt tốt.

Đĩa hát bịnh giá 2 \$ 20

Có nhiều bản mới lạ mới đem thêm qua.

Như quý vị có muốn mua xin đến tiệm tôi một phen, sẽ hiểu tôi bán đồ tốt và cách trọng hậu người khách thế nào.

Tại nhà bán sách FRANCO-ANNAMITE có bán đủ các thứ sách nhà LAROUSSE và ARMAND-COLIN

NHÀ HÀNG CỬU
 CỦA ANH EM ÔNG MIGNOT
 GARAGE CENTRAL
 NHÀ TRỮ VÀ CHO MƯỢN XE MÁY HƠI
RENAULT
DE DION-BOUTON
 XE MÁY ĐẠP ĐỦ CÁC THỨC HIỆU
 GIÁ BÁN RẺ CHĂNG AI DÁM BÌ
C. PERRIN
 MỘT MINH CHỦ SỰ
 SAIGON — ĐƯỜNG D'ESPAGNE MÔN BÀI SỐ 17-19 — SAIGON
PNEUS MICHELIN
 TÉLÉPHONE N° 117

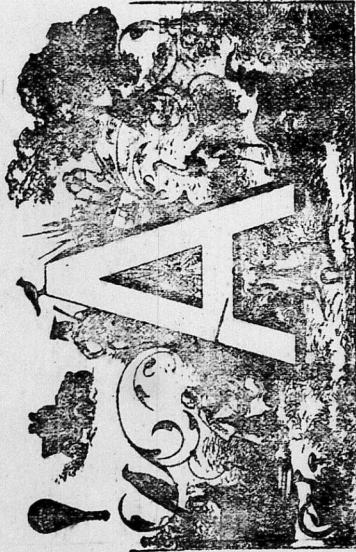
Tại nhà bán sách **FRANCO-ANNAMITE** có bán đủ các thứ sách nhà **LAROUSSE** và **ARMAND-COLIN**

TRUNG MÀU TỬ VỊ TIẾNG LANGSA-ANNAM CỦA ÔNG PETRUS TRƯỜNG-VĨNH-KY, SOẠN

TRUNG MAU TỰ VI TIẾNG LANGSA-ANNAM CỦA ÔNG PÉTRUS TRƯỞNG-VĨNH-KY, SOẠN

PETIT DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ANNAMITE

A sm. Chữ đứng đầu chữ cái tây.
 Pause d'a, nét chữ a || Ne savoir
 na A ni B, không biết chữ A
 chữ B. = không biết chữ nhứt là
 một = đót, đắc.
 A (Avoir) H'a, nó có. H'ya, có.
 A privatif. Vô || Athée, vô đạo.
 A prep. cho; nơi, tại. A 'ni...
 cho nó. A Saigon, tại(nơi) Saigon.
 Dire ừ... nói với ừ cũng...
 Abaissement sm. Sự sụt (hạ
 xuống). Abaissement de l'Etat, vấn
 sự Nhà nước.
 Abaisser va. Hạ xuống. Abaisser
 les superbes, hạ kẻ kiêu ngạo
 xuống. || S'abaisser vpr. hạ mình
 xuống; cúi xuống.
 Abajour sm. Sự bỏ đi || A l'aban-
 don aef. bỏ xuốt; bầy-bà.
 Dictionnaire. F-A. P. Ky.

Abandonner va. Bỏ (đi). Aban-
 donner sa maison, bỏ nhà. Aban-
 donner son pays, bỏ xứ. || S'aban-
 donner, vpr. phai (maim); ngã lòng
 (rùn ch).
 Abaque sm. Đầu cột. || Abaque
 bán-toàn.
 Abatardir va. Làm cho điếc
 (ngày) tai.
 Abattage sm. Sự đốn (cây). || Sự
 làm thịt ừ giết (đập chết) máu-
 thú lục-súc.
 Abatardir va. Làm cho đốc ừ
 cho lai đi. Abatardir des plantes,
 làm cho cây lai ừ đốc đi. Arbres
 abatardis, cây đốc (đi). || Sa-
 batardir, vpr. đốc đi.
 Abat-faim sm. Cục thịt lén;
 món nhứt (trong đờ ăn).
 Abat-faim sm. Lò bỏ rơm-cỏ

ABA

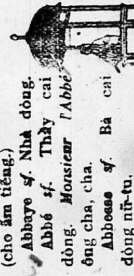
(cho trâu bò, voi, ngựa ăn).
 Abatis sm. Đống đờ (đã đốn, đã
 hạ, đã giết, đã làm thịt ra). || Abe-
 tis d'un enclos, thịt (xương) heo
 sả ra. (chỉ con heo làm thịt sả ra).
 Abat-four sm. Cửa lá sả-ch (cho

sang trên sàng xuống). || Chup àen
 cho tù sáng xuống.
 Abatement sm. Sự yếu sức;
 sự ngã lòng.

Abatour sm. Hay đập (sảb).
 Abatoir sm. Lò thịt; lò cao.
 Abattre va. Hạ xuống; đốn;
 phá. Abattre un arbre, đốn cây.
 Abattre un mur, đập vách, phá vách.
 xuống. || S'abattre vpr. ngã xuống;
 quỵ xuống, (ngục); bu, yu mềm,
 mềm, kiển). Le vent s'abat, gió
 lầy.

Abat-vent sm. Đồ
 che (đón) gió.
 Abat-voix sm.
 Móc tea giàng.
 (cho làm tiếng)

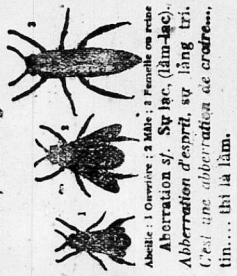

Abbaye sf. Nhà dòng.
 Abbé sf. Thầy cai
 dòng. Monseigneur l'Abbe-
 ông cha, cha.
 Abbesse sf. Bà cai
 dòng nữ-tu.
 A B C sm. Sách vần;
 Sách học vần. Sor-học.
 Abécéder va. Ra mut (mũ); làm
 mũ.
 Abécé sm. Mũ làm mũ.
 Abélation sf. Sự từ chức; sự
 từ ngôi.
 Abdiquer va. Từ ngôi, nhường

ABD

ngôi. Abdiquer la couronne... ngôi
 báu.
 Abdomen sm. Đạ dười; bụng.
 Abdominal, a, aux adj. Thuộc về
 đạ dười, (bụng).
 Abécédaire sm. Sách học chữ.
 học vần.

Abécquer va. Đốt mồi; chuyển
 mồi.
 Abée sf. Lũ nước chảy đạp cho
 cối xay nó xay đi.
 Abeille sf. Con ong.

Abéir va. Làm cho ra đại. || Sa-
 bir vpr., ra đại, ra khờ.
 Abhorrer va. Ghém; ghét.
 Abime sm. Vực sâu.
 Abimer va. Bỏ xuống vực;
 ngã; làm hư. Le plaisir abime le
 caractère, nura làm hư đàng đi. ||
 S'abimer vpr., sa vực; hư đi.
 Abject, e adj. Hèn-mạt.
 Abjection sf. Sự hèn hạ.
 Abjuration sf. Sự bỏ điều làm-
 lỗi đi.
 Abjurer va. Thề mà bỏ; bỏ
 đạo. Abjurer sa religion, bỏ đạo
 mình đi.
 Ablo sm. Y. Ablette.
 Ablogat sm. Phó sư Đức Giáo-
 Tông.
 Abloret sm. Cái vọt.
 Abloret-sf. Con cá học. (glop, vẩy

